

ת"פ 62584/07/14 - מדינת ישראל נגד מירבי בכור

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 62584-07-14 מדינת ישראל נ' בכור
לפני כבוד השופט שאול אבינור

בעניין: מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד מיכאל פינקלשטיין

המאשימה

נגד

מירבי בכור

ע"י ב"כ עוה"ד ירון חיים ובוועז ראובן

הנאשם

הכרעת דין

א. רקע כללי:

1. בתקופה הרלוואנטית לכתב האישום, החל מחודש ינואר 2011 ועד לחודש מרץ 2013, היה הנאשם עוסק ורשום כעוסק מורשה בהתאם להוראות חוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975 (להלן - חוק מע"מ). כל זאת בעסק בשם "**מעבדות כימיגל בכור**", באזור התעשייה חולון, שעיסוקו בייצור ושיווק כימיקלים ומוצרי ניקוי (להלן - העסק).

2. הנאשם הואשם לפני בכתב האישום בעבירות לפי הוראות חוק מע"מ, בשלושה אישומים שתמציתם כלהלן:

3. **אישום ראשון - הכולל שני חלקים: הראשון, שעניינו הקטנת סכומי חשבוניות תוך שינוי פרטי הלקוח (זיוף חשבוניות), והשני, שעניינו אי-דיווח על חשבוניות**

תמצית העובדות הנטענות:

חלק ראשון -

• בתקופה שבין חודש ינואר 2011 לבין חודש יוני 2012 ביצע הנאשם עסקאות והוציא בגין לפחות 94 חשבוניות מס, אותן מסר ללקוחותיו. סכום עסקאות החשבוניות מסתכם בסך של 1,863,078 ₪, כשסכום המע"מ הגלום בהן מסתכם בסך של 288,783 ₪.

• בהעתק החשבוניות שנשארו בידיו שינה הנאשם את פרטי הלקוח והקטין את סכום העסקה אותה ביצע, כך שסכום החשבוניות הכולל הופחת לסך של 25,237 ₪ והמע"מ הכלול בהן לסך של 4,037 ₪ (להלן - החשבוניות המזויפות). בדיווחיו התקופתיים למנהל מע"מ דיווח הנאשם, בכזב, את סכום החשבוניות המזויפות, במטרה להתחמק מתשלום מס בסך כולל של 284,746 ₪ (החשבוניות מפורטות

בנספח א' לכתב האישום).

חלק שני -

- בתקופה האמורה, שבין חודש ינואר 2011 לבין חודש יוני 2012, הוציא הנאשם עוד 483 חשבוניות בשם העסק, בגין עסקאות בסך כולל של 15,189,281 ₪. הנאשם לא שילם את המס הכלול בחשבוניות אלה בסך של 2,438,734 ₪ (החשבוניות מפורטות בנספח ב' לכתב האישום).
- מעשיו של הנאשם נעשו בנסיבות מחמירות נוכח גובה המס שמתשלמו התחמק, מספר העבירות והשיטתיות שברצף ביצוע העבירות.

הוראות החיקוק:

- מסר ידיעה כוזבת או מסר דו"ח או מסמך אחר הכוללים ידיעה כאמור - 18 עבירות לפי הוראות סעיף 117(ב)(1) לחוק מע"מ.
- זייף, הסתיר, השמיד או שינה פנקס או מסמך אחר שנדרש לנהלו או למסרו - עבירה לפי הוראות סעיף 117(ב)(7) לחוק מע"מ.
- השתמש בכל מרמה או תחבולה, או שהרשה לאחר להשתמש בהן, או עשה מעשה אחר במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס - עבירה לפי הוראות סעיף 117(ב)(8) לחוק מע"מ.
- הביא במעשיו להתחמקות או להשתמטות מתשלום מס בסכום העולה על כפל הסכום הקבוע לקנס, בנסיבות מחמירות - עבירה לפי הוראות סעיף 117(ב)(2) לחוק מע"מ.

4. אישום שני - חשבוניות פיקטיביות

תמצית העובדות הנטענות:

- בתקופה שבין חודש יולי 2012 לבין חודש מרץ 2013 הוציא הנאשם 33 מסמכים הנחזים להיות חשבוניות מס בשם העסק, מבלי שעשה או התחייב לעשות עסקה שלגביה הוציא את אותם המסמכים (להלן - החשבוניות הפיקטיביות).
- הנאשם מסר את החשבוניות הפיקטיביות למר זאב מרקוס (בעל עסק בשם "היסודי - שירותי ניקיון"; להלן - מרקוס ו"היסודי", בהתאמה) אשר ניכה את מס התשומות הגלום בהן במסגרת עסקו.
- החשבוניות הפיקטיביות שהוצאו הן בסך 2,642,874 ₪ והמס הגלום בהן 432,606 ₪ (החשבוניות מפורטות בנספח ג' לכתב האישום).

הוראות החיקוק:

- הוציא חשבונית מס או מסמך הנחזה כחשבונית מס, מבלי שעשה או התחייב לעשות עסקה שלגביה הוציא את החשבונית או המסמך - 33 עבירות לפי הוראות סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ.

5. אישום שלישי - דרישת תשומות בהיעדר מסמכים

תמצית העובדות הנטענות:

- בתקופה שבין חודש יולי 2012 לבין חודש דצמבר 2012 הצהיר הנאשם, בדיווחים התקופתיים שהגיש למנהל מע"מ, על מס תשומות בסך של 1,485,989 ₪. בפועל הגיע מס התשומות לסך של 8,297 ₪.

עמוד 2

בעשותו כן דרש הנאשם מס תשומות בהעדר מסמכים בסך של 1,477,692 ₪.

- בתקופה שבין חודש ינואר לבין חודש פברואר 2013 הצהיר הנאשם, בדיווחים התקופתיים שהגיש למנהל מע"מ, על מס תשומות בסך 116,290 ₪. בפועל הגיע מס התשומות לסך של 5,733 ₪. בעשותו כן דרש הנאשם מס תשומות בהעדר מסמכים בסך של 110,557 ₪.
- מעשיו של הנאשם נעשו בנסיבות מחמירות נוכח גובה המס שמתשלמו התחמק, מספר העבירות והשיטתיות שברצף ביצע העבירות.

הוראות החיקוק:

- ניכה מס תשומות בלי שיש לו לגביו מסמך כאמור בסעיף 38 לחוק במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום המס - 8 עבירות לפי הוראות סעיף 117(ב)(5) לחוק מע"מ.
- הביא במעשיו להתחמקות או להשתמטות מתשלום מס בסכום העולה על כפל הסכום הקבוע לקנס, בנסיבות מחמירות - עבירה לפי הוראות סעיף 117(ב2) לחוק מע"מ.

השתלשלות ההליכים בתיק וגדר המחלוקת בין הצדדים:

ב.

6. ההליכים המקדמיים התנהלו לפני מותב אחר, בחלקם במתכונת של גישור וממילא באופן חסוי. עם זאת, כבר בשלב ההליכים המקדמיים העלתה ההגנה טענה גלויה מבחינתה - שעליה חזר הסניגור החל מהדיון הראשון לפני (בפרוטוקול, עמ' 13-14) - שעיקרה הוא גלגול האחריות לעבירות (ככל שנעברו) לפתחו של מר מישל שמואלי, עובדו של הנאשם בעסק (להלן - מישל). ההגנה - שהודתה במפורש כי מדובר בעסקו של הנאשם - טענה כי בתקופה הרלוואנטית התנתק הנאשם לחלוטין מניהול העסק ומי שניהל אותו בפועל היה מישל).
7. בד בבד עם הטענה האמורה כפרה ההגנה כפירה כללית בכל העבירות בהן הואשם הנאשם, דהיינו: כפרה כפירה כללית בביצוע העבירות בכל האישומים, ללא התייחסות לחשבונות ולסכומים הנטענים בכתב האישום (ר' בתשובה בכתב לאישום, במסגרת בקשה מס' 5). עם זאת לא למותר להעיר, כבר בשלב זה, כי חרף הכפירה הכללית הסתבר במהלך המשפט שגרסת הנאשם (בחקירותיו ברשות המיסים ובמידת מה גם בעדותו בבית המשפט) קושרת אותו לביצוע העבירות מושא **האישום השני**, כפי שעוד יובהר בהמשך. כאן רק יצוין, כי הנאשם חזר וטען שסיפק כוח-אדם למרקוס באמצעות קבלן כוח-אדם, "**חסן מנצרת**", שאת פרטיו לא מסר.

עתירת ההגנה להשלמת החקירה והעברת התיק לפני: (1)

8. הטענות בדבר התנתקות הנאשם מהעסק, תוך ניהולו בתקופה הרלוואנטית על-ידי מישל, לא הועלו על-ידי הנאשם בשלב החקירה ברשות המיסים (בהמשך נתייחס לטעמי הנאשם לכבישת הטענות). עם זאת, כגיבוי לטענה שהנאשם לא נכח בעסקו ב"**מרבית התקופה**" מושא כתב האישום "**עקב נסיעות לחו"ל ומצבו הבריאותי**", וכלל לא עסק בדיווחים לשלטונות המס (כפי ניסוח הטענה בתשובה בכתב לאישום), צירף ב"כ הנאשם את המסמכים הבאים (ר' בבקשה מס' 3):

- (א) **העתק מרשם היציאות והכניסות לארץ של הנאשם** - שממנו עולה כי בין יום 02.06.11 לבין יום 11.11.12 יצא הנאשם מהארץ 6 פעמים. רוב היציאות היו לפרקי זמן קצרים, למעט

יציאה מיום 31.07.12 ועד ליום 11.11.12. בסך הכל נעדר הנאשם מהארץ, בתקופה הנ"ל, 137 ימים.

(ב) **העתק משתי תעודות רפואיות -** שעניינן באשפוז הנאשם, יליד שנת 1962, בגין טענות לכאבי בטן עזים על רקע פנקריאטיטיס (דלקת לבלב). תעודה אחת היא מהמרכז הרפואי ע"ש וולפסון, בה מצוין אשפוז בין יום 11.10.13 לבין יום 14.11.13; ותעודה שנייה היא מהמרכז הרפואי אסף הרופא, בה מצוין אשפוז בין יום 15.05.12 לבין יום 11.06.12.

9. ההגנה טענה כי המסמכים הנ"ל מאששים את טענותיה ועל כן מחייבים עריכת השלמת החקירה, תוך זימונו של מישל לחקירה נוספת. ואולם, המאשימה סירבה לבקשה זו (בפרוטוקול, עמ' 10 שורה 15 ואילך; עמ' 13 שורה 20 ואילך) והצדדים לא הגיעו לכלל הסכמות.

10. התיק הועבר אפוא לשמיעת הראיות לפניי. בסופו של דבר הסכימו ב"כ הצדדים על תיק מוצגים, שבמסגרתו הוגשו הודעות העדים (שנחקרו ברשות המיסים) חלף חקירתם הראשית, באופן שבבית המשפט נשמעה רק חקירתם הנגדית. בשמיעת פרשת התביעה חל עיכוב מסוים - בשל הצורך לשמוע עדויות מחוץ לבית המשפט וזימון עדה נוספת (כפי שיובהר בהמשך) - והיא הסתיימה ביום 11.01.17.

(2) טענת ההגנה לאי-כשירות נפשית של הנאשם:

11. משנסתיימה פרשת התביעה ונדחו טענות נוספות של ההגנה, וכן בקשה לדחיית הדין (ר' ההחלטה בפרוטוקול, עמ' 73-74), נדרש הנאשם להעיד. ב"כ הנאשם ציין כי הסביר לנאשם את זכויותיו וכי הלה מבקש להעיד (שם, עמ' 74 שורה 30). ואולם, בשלב זה ביקש הנאשם-עצמו דחייה נוספת, מנימוקים רפואיים, באומרו: "**הסוכר עלה לי חזק ויש לי סחרחורת, אני מבקש מאד לדחות את הדין. יש לי סכרת קשה**" (שם, עמ' 75 שורה 2)^[1]. לפני משורת הדין נעתרתי לבקשה זו, אך במועד הנדחה לא התייצב הנאשם, תוך שצירף תעודה רפואית המציינת שאושפז בשל פנקריאטיטיס (ר' בבקשה מס' 37). במועד נדחה נוסף התייצב הנאשם, אך שוב טען לבעיות רפואיות בכליות ועקב דלקת לבלב, תוך שהתחייב להמציא מסמכים רפואיים נוספים (בפרוטוקול, עמ' 80). ניתנה לנאשם דחייה קצרה נוספת, **אזי העלה לראשונה טענה לאי-כשירות נפשית** (ר' בבקשה מס' 38).

12. הנאשם צירף לבקשתו הנ"ל מסמך מד"ר שאול סטיר, מומחה לפסיכיאטריה, מיום 11.06.17, בו ציין ד"ר סטיר כי אבחן אצל הנאשם "**מעבר למצב של דיכאון מז'ורי**"; ובדין שנערך לאחר מכן ביקש הנאשם להיבדק מטעם הפסיכיאטר המחוזי. בנסיבות אלה ונוכח המסמך מד"ר סטיר נעתרתי לבקשה והוריתי לפסיכיאטר המחוזי להכין חוות דעת מטעמו בעניינו של הנאשם (בפרוטוקול, עמ' 82).

13. חוות הדעת (מיום 19.07.17) הוכנה על-ידי הפסיכיאטר ד"ר דני פישר, לאחר בדיקה אמבולטורית אליה הגיע הנאשם מלווה בעו"ד. בחוות הדעת צוין כי שמו של הנאשם לא מופיע בקובץ האשפוזים הפסיכיאטריים. הנאשם טען כי עקב אירוע טראומטי במלחמת לבנון (הראשונה) הוא אושפז בשנת 1982 בבית החולים הפסיכיאטרי "טירת הכרמל", אך בהתאם להודעה מבית חולים זה הנאשם מעולם לא אושפז שם. רק החל מחודש יוני 2017 נמצאו רישומים אודות תלונות של הנאשם במישור הנפשי, שבעקבותיהן הוא טופל בתרופות נוגדות דיכאון ונוגדות חרדה. ד"ר פישר התרשם כי שיתוף הפעולה של הנאשם בבדיקה "**חלקי ומגמתי**" בלבד. כשנשאל הנאשם מה התייחסותו לעבירות בהן הוא מואשם, השיב: "**הם לא יכולים להוכיח שום דבר**".

14. הלכה למעשה קבע ד"ר פישר, אם גם בלשון מאופקת, כי הנאשם מתחזה. כך ציין ד"ר פישר כי **"שפוט ובוחן מציאות - להערכת תקין, עם האדרת תסמינים וגם עם פיברוקם"** (בעמ' 4 לחוות הדעת) ובהמשך הוסיף: **"בבדיקתו דיווח על קיומם של תסמינים חמורים ביותר המתאימים לפגיעה קוגניטיבית חמורה - פגיעה אשר עמדה בסתירה ליכולות אשר הופגנו במהלך בדיקתו וליכולתו להתגורר בגפו, בנוסף הציג תמונה - תסמינים אשר אופייניים למחלות פסיכוטיות, כמו סכיזופרניה, מחלות בהן אינו לוקה [על פי תשובותיו בבדיקתו נפגעו התמצאותו במקום, בזמן - פגיעה קשה ביותר בהתמצאות, אך ידע היטב כי מסמכים אשר יכולים להועיל לו נמצאו בקלסר, ידע לחפשם ולמוצאם, ידע למסור על מחלותיו ביוזמתו - שוב ביועדו כי המידע עשוי להועיל לו. הציג רצף חשיבה פגום - נשמע לי כמגמתי, המשפטים היו בנויים היטב. דבריו על קולות וריחות יכולים להיות פלאשבקים מאירוע טראומתי עם האדרה]"** (בעמ' 5 לחוות הדעת).
15. ד"ר פישר קבע, אפוא, כי הנאשם אינו לוקה בפגיעה קוגניטיבית משמעותית וכן לא התרשם מהיותו שרוי במצב דיכאוני או פסיכוטי. כיוון שכך קבע ד"ר פישר כי הנאשם כשיר לעמוד לדין, הגם שהוסיף וציין כי בשל הטיפול התרופתי על הנאשם להמשיך במעקב פסיכיאטרי.
16. ההגנה, מצידה, ביקשה להגיש חוות דעת פסיכיאטרית מטעמה, שנערכה על-ידי ד"ר סטיר ביום 21.06.17, תוך שב"כ הנאשם ציין כי מרשו אינו משתף עמו פעולה (ר' בבקשה מס' 40 ובפרוטוקול, עמ' 84 שורה 9 ואילך). בישיבת בית המשפט שנערכה לאחר מכן התנהג הנאשם - לראשונה - באופן מוזר, פרץ בבכי בקול רם ולשאלת בית המשפט אם הוא מבקש להעיד השיב בתנועות ידיים. ב"כ הנאשם ביקש לחקור את ד"ר פישר ועל רקע הגשת חוות הדעת מטעם ההגנה נעתרתי גם לבקשה זו (ר' ההחלטה בפרוטוקול, עמ' 85, בה גם צוין כי התנהגות הנאשם - נוכח האמור בחוות דעתו של ד"ר פישר - היא לכאורה הימנעות מלהעיד כפשוטה).
17. לדיון שנקבע לחקירת ד"ר פישר לא התייצב הנאשם, משום שאושפז בבית החולים אברבנאל, ובעקבות כך הוריתי על קבלת חוות דעת עדכנית (ר' חוות הדעת מיום 16.11.17. לבקשת ההגנה, בבקשה מס' 44, הוכנה חוות דעת עדכנית נוספת, ביום 14.01.18). חוות הדעת העדכנית האחרונה הוכנה, על בסיס בדיקת הנאשם בתנאי אשפוז, על-ידי ד"ר שריתה אולטנו וד"ר לימור גורן. שיתוף הפעולה של הנאשם היה **"חלקי ביותר"** ועורכות חוות הדעת נפגשו עם בתו של הנאשם ועם אחיו, שמסרו כי פרטים רבים על הנאשם אינם ידועים להם. בחוות הדעת צוין, כי לאחר שהנאשם דיווח על מחשבות רדיפה הוא אושפז אשפוז כפוי במשך חמישה ימים, שבהם לא שיתף פעולה. הגם שהנאשם סיפר על שמיעת קולות, **"צוות המחלקה הסגורה דיווח כי התנהגותו אינה אופיינית לאנשים הסובלים מתסמינים פסיכוטיים אותנטיים"** (ר' בעמ' 4-5 לחוות הדעת). עוד צוין בחוות הדעת, כי מהמבחנים הפסיכו-דיאגנוסטיים שנערכו לנאשם, **"עולה חשד ממשי להתחזות של הנבדק, בניסיון להדגים פרופיל מוקצן ודיפוזי של טווח רחב של הפרעות, בכללן: פסיכוזה, אינטליגנציה ירודה ופגומה, תמונה אפקטיבית ושלל תופעות והפרעות נוירולוגיות"** (שם, בעמ' 7).
18. בשורה התחתונה לא נמצאה - בבדיקות שנערכו לצורך הכנת חוות הדעת העדכנית - כל תמיכה לטענה שמצבו של הנאשם פוגם בכשירותו הדיונית, או שהנאשם סובל מהפרעה נפשית אפקטיבית מז'ורית, או ממצב פסיכוטי. עם זאת הומלץ על בדיקה נוירולוגית, על מנת לשלול באופן ודאי תהליך דמנטיבי. עוד צוין, כי ככל שייגזר על הנאשם עונש מאסר מומלץ על שהייה בתנאי השגחה בשל חשש לפגיעה עצמית (ר' בעמ' 9 לחוות הדעת העדכנית).

19. נוכח המלצות אלה עתרה ההגנה לקבלת פרק זמן נוסף לצורך המצאת חוות דעת נגדית מטעמה. ואולם, חרף דחיות שניתנו להגנה, ולו לפני משורת הדין, חוות דעת כאמור לא הוצגה (ר' גם בפרוטוקול, עמ' 94 שורה 9 ואילך). בנסיבות אלה קבעתי כי הנאשם לא סתר את החזקה הקבועה בדין בדבר כשירותו הנפשית (כנובע מהוראות סעיף 34 לחוק העונשין, תשל"ז-1977) ועל כן משמעות התנהגותו היא הימנעות מלהעיד. עם זאת, בשלב זה ביקש הנאשם להעיד, באומרו **"אני רוצה לספר מה היה"**, ואפשרתי לו את הדבר חרף חלוף הזמן הממושך - של כשנה וחצי - מתום פרשת התביעה (ר' ההחלטה בפרוטוקול, עמ' 94).

(3) עדות הנאשם ובקשתו במסגרת הסיכומים להגשת חוות דעת נוספת:

20. הנאשם העיד אפוא מטעמו. לתוכן העדות נתייחס בהמשך (ר' בפרק ו' שלהלן), אך כאן יש לציין כי מתשובות הנאשם לשאלות שנשאל - הן בחקירה הראשית והן בחקירה הנגדית - ניכר שהוא מבין היטב את השאלות, גם כאשר ב"כ המאשימה הטיח בו שאלות מורכבות אודות אופן הוצאת חשבוניות העסק (ר' למשל בפרוטוקול, עמ' 113 שורה 14 ואילך). בשל אילוצי היום, נשמעה עדות הנאשם בשתי ישיבות (שם, עמ' 103 שורה 23). לקראת סוף החקירה הנגדית אמר הנאשם שאינו חש בטוב וביקש לשבת, והתירתי לו את הדבר (שם, עמ' 114 שורה 25).

21. הגשת סיכומי ההגנה בכתב התמהמה מאוד, בשל חוסר שיתוף פעולה של הנאשם עם הסינוור (ר' בעיקר בבקשה מס' 52). לאחר שהסיכומים הוגשו, ובמסגרת השלמתם בעל-פה, ביקש הנאשם להגיש חוות דעת רפואית נוספת. ואולם, בשלב זה - בו כבר הסתיימה שמיעת הראיות וכאשר חוות הדעת הנטענת אף לא הוצגה לפניי - דחיתי את הבקשה (ר' ההחלטה בפרוטוקול, עמ' 124).

ג. הרובד החשבוני-עובדתי של הפרשה והוכחתו:

22. ההגנה - הגם שכאמור הדגישה את הטענה שלפיה הנאשם התנתק לחלוטין מהעסק בתקופה הרלוואנטית - לא הודתה ברובד החשבוני-עובדתי של כתב האישום, דהיינו: בחשבוניות ובסכומים הנטענים בכתב האישום. עם זאת - מן הסתם נוכח היקף החומר החשבוני שנתפס במהלך החקירה, כפי שיפורט מיד - הלכה למעשה לא העלתה ההגנה טענות חשבוניות-קונקרטיות באשר לחשבוניות שנגקבו בעובדות כתב האישום ובנספחיו וסכומיהן, למעט בהקשר לחשבוניות מושא החלק השני לאישום הראשון. לטענות אחרונות אלה עוד נתייחס בהמשך, אך יש להדגיש כי גם בהן אין התייחסות קונקרטית לחשבונית ספציפית כזו או אחרת ולסכומים הנקובים בה, אלא רק טענה כללית להיעדר הוכחה.

(1) תפיסת החומר החשבוני בעסק, אצל המייצג ובמקומות נוספים:

23. בבית המשפט העידו החוקרים מר יוני פיונטק (החוקר הראשי) ומר אלעד קשני, שני החוקרים העיקריים בתיק (להלן ביחד - החוקרים). חוקרים אלה השתתפו, בין השאר, בחיפוש שנערך ביום 23.04.13 בעסק ותפסו את החומר החשבוני שנמצא בו, לרבות פנקסי חשבוניות ושקיות עם העתקי חשבוניות בתפזורת (ר' האב"ת ודוחות הפעולה בת/32).

24. כמו כן השתתפו החוקרים בחיפוש נוסף בעסק, ביום 05.05.13, שנערך לצורך חיפוש החומר החשבוני החסר, דהיינו: **"חשבוניות המס של ספק כוח האדם של בכור ששמו חסן** (בהתייחס לטענת הנאשם בקשר לעבירות מושא אישום השני - ש.א.), **פנקסי דוחות התשלום למע"מ של הדוחות ששולמו בשנים 2011 עד היום, פנקסי חשבוניות המס ע"ש 'מעבדות כימיגל בכור' החסרים שלא נמצאו במשרד בתאריך 23/04/13**" (ר' בדו"ח הפעולה ת/36). ואולם, בחיפוש שני זה לא נמצא דבר, למעט שלושה דוחות מע"מ (ר' ת/35). החוקרים הציעו לנאשם לנסוע עמו לכל מקום בו נמצאים החומרים החסרים, אך הוא ציין כי כל המסמכים אמורים להיות בעסק והוא אינו מחזיק מסמכים במקומות נוספים (ר' בדו"ח הפעולה ת/36).
25. החוקרים פנו ליועץ המס מר אדואר א"כ שמשרדו בשפרעם - אשר שימש כמייצג העסק משנות ה-90' ועד לחודש יוני 2012 וערך לו הנהלת חשבונות חד-צידית (להלן - א"כ) - וגבו ממנו שלוש הודעות (ת/10 מיום 02.05.13, ת/16 מיום 09.05.13 ות/25 מיום 02.06.14).
26. בפני א"כ הוצגו דוחות המע"מ של העסק, שהוגשו בתקופה שמחודש ינואר 2011 ועד לחודש פברואר 2013, והוא אישר כי מתוך דוחות אלה משרדו ערך את דוחות המע"מ עד לחודש יוני 2012 (ועד בכלל) **"וזאת ע"פ חומר הנה"ח שהעביר בכור מירבי למשרד בעצמו או דרך שליחים"** (ת/10, שורה 12 ואילך). א"כ מסר לחוקרים, מתוך מחשבי משרדו, הדפסות של תיעוד הכנסות העסק מחשבוניות מס לשנת 2011 ולשנת 2012 עד לחודש יוני (ההדפסות, מתוך תוכנת "תקבולית", סומנו כנספחים להודעה ת/10), ובהמשך ציין כי גם **"שלחנו לך במייל... בקבצי אקסל"**.
27. יש לציין כי א"כ ביקש להתייחס גם לדוחות המע"מ של העסק שהוצגו בפניו, אשר מתייחסים לתקופה שלאחר הפסקת הייצוג על-ידי משרדו, דהיינו: הדוחות שמחודש נובמבר 2012 ועד לחודש פברואר 2013, המתייחסים לאישום השלישי. בהקשר לדוחות אלה אמר א"כ: **"אני רוצה לציין כי דוחות המע"מ... נערכו ע"י אדם שלא מבין הנה"ח כי לא נרשמו העסקאות במקומות הנכונים"** (ת/10, דף 2, שורה 30 ואילך). א"כ נשאל עוד - בהתייחס לדוחות לתקופה הנ"ל מושא האישום השלישי, הכוללים סכומי תשומות ציוד גבוהות - אם בתקופה שבה הוא ניהל את הנהלת החשבונות של העסק היו לנאשם תשומות ציוד כאלה, והשיב: **"לא היו לבכור מירבי מעולם תשומות ציוד כאלו, כנראה עשו טעות"** (ת/10, דף 2 שורה 35 ואילך).
28. החוקר אמר לא"כ כי מהבדיקה שערך עולה שהנאשם לא העביר אליו את מלוא העסקאות והעלים עסקאות במיליוני ₪. לכך השיב א"כ: **"אני בהלם. אני דיווחתי למע"מ רק מה שהועבר אלי ע"י בכור מירבי לא היה לי מושג. בכור הסביר לי שיש בעיה ברצף פנקסי החשבוניות כי יש לו סוכנים עם פנקסי חשבוניות ולכן אין רצף פנקסים בחודש יוני 2012 אולי קצת לפני היו ליקויים לבכור מירבי בדוחות המ[ק]וונים למע"מ וזה אחד הגורמים העיקריים שהפסקנו את הייצוג של בכור. בלי הדוחות המ[ק]וונים לא היינו רואים שיש הפרשי דיווח של בכור מירבי, היתה חריגה בין מה שבכור העביר אלינו למה שהלקוח של בכור דרש ממע"מ, דיברתי עם בכור וביקשתי ממנו שיעביר אלינו את החריגויות כדי שנערוך דוחות מע"מ מתוקנים ולכן בכור הפסיק את הייצוג דרכנו ואמר שיעשה זאת דרך מייצג אחר"** (ת/10, דף 3 שורה 3 ואילך). א"כ צירף גם את מכתב הפסקת הייצוג שכתב לו הנאשם, מיום (26.07.12). עוד הבהיר א"כ, כי הנאשם לא העביר אליו פנקסי חשבוניות כרוכים אלא רק העתקי חשבוניות.
29. בהודעה השנייה הרחיב א"כ בתיאור הפסקת ייצוג הנאשם כלהלן: **"בחודש מאי 2012 מע"מ**

נצרת התקשר אלינו למשרד וביקש שנטפל בכל הלקוחות החריגים שלנו ובבדיקה שערכנו בין הלקוחות החריגים היה בכור מירבי בדקנו בשאלות חריגים בדוחות מע"מ מ[ק]וונים ונתגלו הפרשי מע"מ עסקאות של בכור מירבי בסכומים גדולים זאת אומרת שבכור מירבי לא העביר לנו את כל החשבוניות של העסקאות שלו והלקוחות של בכור שמדווחים למע"מ במ[ק]וון דיווחו על החשבוניות, אז הופיע הפרש במע"מ עסקאות במחזורים. אנחנו הצענו לבכור מירבי שיעביר אלינו את החשבוניות שלו לגבי עסקאות שהוא לא העביר אלינו ולכן לא דיווחנו עליהם כדי שנכין עבורו דוחות מע"מ מתוקנים ואז בכור[ר] החליט לעבור למייצג אחר" (ת/16, דף 2 שורה 3 ואילך).

30. א"כ נשאל אודות החשבוניות מושא האישום השני, המדברות על כך שהנאשם - כזכור, בעל עסק לייצור ושיווק כימיקלים ומוצרי ניקוי - סיפק כוח אדם למרקוס ("היסודי"), והשיב כי הנאשם מעולם לא אמר לו שהוא עוסק בכוח אדם ומעולם לא העביר לו חשבוניות בנוגע לכך, והוסיף שאינו מכיר לקוח של הנאשם בשם מרקוס ("היסודי") (ת/16, דף 2 שורה 16 ואילך). להוכחת דבריו צירף א"כ הדפסות של כרטיסי הכנסות והוצאות של העסק לתקופה שבין חודש ינואר 2011 ועד לחודש יוני 2012 (ההדפסות, מתוך תוכנת "תקבולית", סומנו כנספחים להודעה ת/16). החוקר ציין עוד, כי הנאשם טוען שהיו לו חשבוניות מקבלן כוח-אדם מנצרת בשם חסן, אשר סיפק לו עובדים שהוא העביר למרקוס, ושאל את א"כ מדוע החשבוניות לא הועברו אליו כדי לדרוש מס תשומות. א"כ השיב: "אני לא יודע, אין בזה שום היגיון" (ת/16, דף 2 שורה 34).

31. בהודעה השלישית שנגבתה מא"כ הוא מסר לחוקר - לאחר בדיקה - כי פלטי שע"מ אודות דיווחי העסק למע"מ (בין חודש ינואר 2011 לחודש יוני 2012) תואמים לסכומי דוחות המע"מ שמשרדו הגיש בשם העסק, וחזר וטען כי אינו יודע על חשבוניות שהוציא הנאשם למעט אלה שהוא העביר למשרדו (ת/25, שורה 5 ואילך). החוקר הציג בפני א"כ את דף העבודה שלו בעניין הקטנת סכומי החשבוניות שהוצאו ללקוחות וא"כ אמר: "אני בכלל לא ידעתי שיש לבכור מירבי עסקאות בסכומים גבוהים האלו, אלי בכור מירבי העביר סכומים נמוכים בהרבה ולפי מה שהוא העביר לי דיווחתי למע"מ" (ת/25, שורה 21 ואילך). החוקר ציין בפני א"כ כי הנאשם טען שעזב את משרדו בשל מחלת הסרטן בה לקה (א"כ) והלה שב על טיעונו הנ"ל (שבהודעה הראשונה) ושב והציג את מכתב הפסקת הייצוג בו מצוין, בין השאר, כי הנאשם לקח ממשרדו של א"כ את חומר הנהלת החשבונות.

32. מר א"כ (יליד שנת 1944) חלה בסרטן ריאות, עוד עובר לחקירה. מצבו הבריאותי המשיך להתדרדר והוא לא יכול היה להתייצב לעדות בבית המשפט מפאת מחלתו. בנסיבות אלה החלטתי, במסגרת הוראות סעיף 110 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, לגבות את עדותו של א"כ בשפרעם; והכל כאמור בהחלטה מיום 10.04.16. יש לציין כי במהלך עדותו של א"כ - במשרדו בשפרעם - ניכר היה שהוא חלש בשל מחלתו, אך עם זאת עמד א"כ לחקירה נגדית מקיפה של הסניגור והשיב עניינית לכל השאלות שנשאל. למרבה הצער, בעטייה של המחלה הקשה נפטר א"כ, זמן מה לאחר שנשמעה עדותו.

33. בחקירתו הנגדית תיאר א"כ את בעיות הדיווח של הנאשם - שהתגלו ביוני 2012, התקופה שבה גם התגלתה מחלתו - שלרקען פנה לנאשם (בפרוטוקול, עמ' 48 שורה 9 ואילך). א"כ נשאל אם הפסקת הייצוג נעשתה בשל הפנייה האמורה או בשל כך שהוא חלה והשיב שהוא אינו יודע מה היה שיקול הדעת של הנאשם ואם אמנם, כטענתו, העביר את הייצוג בשל כך שהוא (א"כ) חלה; הגם שא"כ

הוסיף וציין כי לקוחות אחרים לא עזבו אותו (שם, עמ' 50 שורה 10; עמ' 59 שורה 15 ואילך). ב"כ הנאשם הטיח בא"כ כי ייתכן שבעקבות מחלתו נוצר "בלגן" בדיווחי משרדו, שגרם לאי ההתאמות בדיווחים, אך א"כ הכחיש זאת קטיגורית (בפרוטוקול, עמ' 50 שורה 21).

34. יש לציין כי מחקירתו הנגדית של א"כ עלה בבירור שהוא אינו מתמצא בשמותיהן של תוכנות מחשב. כך, כשנשאל א"כ אם הוא מכיר את תוכנת "תקבולית" (שכזכור מסר לחוקרים מסמכים שהופקו באמצעותה), הוא השיב בשלילה (בפרוטוקול, עמ' 52 שורה 23); וכך, כשנשאל א"כ אם עסק בתוכנת "אקסל" (כאשר כאמור ציין בהודעתו ת/10 כי שלח את דיווחי הנאשם לחוקרים בקבצי אקסל) הוא גם כן השיב בשלילה ואף אמר "אין לנו אקסל" (שם, עמ' 53 שורה 25 ואילך).

35. מר א"כ הסביר כי ההקלדות למחשב מבוצעות במשרדו על-ידי הפקידות, אך הבהיר כי הדברים נעשים בפיקוחו הצמוד: "אני עוקב אחרי ההקלדה, במחשב או בחישוב, למס הכנסה בתיק. בודק חשבוניות, הכנסות הוצאות, מסתכל על חשבוניות, לראות האם חסר משהו. אנו עושים את כל הביקורת הרגילה בנוסף בסוף שנה, כשאנו מכינים את הדוח השנתי, שוב אנו עושים ביקורת חוזרת על כל החומר" (בפרוטוקול, עמ' 54 שורה 21 ואילך). ב"כ הנאשם הטיח בא"כ כי מדובר בבדיקה ברמת "מאקרו" בלבד, ללא התייחסות לחשבוניות הספציפיות - אך א"כ שלל זאת החלטית (שם, עמ' 55 שורה 1), כפי ששלל גם את האפשרות שמאן דהוא נכנס למשרד ושינה את הרישומים במחשבו (שם, עמ' 53 שורה 18).

36. א"כ אישר כי הוא מכיר את מישל, אותו תיאר כעובדו של הנאשם (בפרוטוקול, עמ' 51 שורה 26). א"כ גם אישר כי מישל העביר אליו חומר חשבוני מטעמו של הנאשם, אך זאת "רק במקרים מסוימים, לא כל הזמן הוא מעורב".

נוכח טענות ההגנה בעניינו של מישל - ובפרט על רקע גרסתו של א"כ, שחזר ותיאר התנהלות ישירה מול הנאשם - ראוי לציין כי לא הוטחה בא"כ כל טענה שלפיה בתקופה הרלוואנטית הנאשם התנתק לחלוטין מהעסק ולא עסק בדיווחים לשלטונות המס, והוא לא נשאל בהקשר זה מאומה.

37. כאן יש לציין כי נגבתה הודעה גם מבנו של א"כ, מר ס"כ (להלן - ס"כ), וזאת נוכח טענת הנאשם שלפיה - לאחר הפסקת הייצוג - הוא התייעץ עם ס"כ טלפונית כיצד להמשיך ולהגיש את דוחות המע"מ (מושא האישום השלישי). ס"כ אישר כי הוא מכיר את הנאשם מזה שנים רבות כלקוח של משרדו של אביו, בו גם הוא (ס"כ) עובד (ר' בהודעתו ת/26, שורה 7 ואילך). ואולם, ס"כ הכחיש נחרצות כי יעץ לנאשם טלפונית, לאחר הפסקת הייצוג, ואף הוסיף: "אנחנו במשרד לא מייעצים טלפונית לאף אחד, אלא כאשר מעבירים לנו את חומר הנה"ח למשרד, אנחנו נותנים ייעוץ רק לאחר בדיקת החומר ואנחנו ממלאים את דוחות המע"מ במשרד לפי חומר הנה"ח שהביא הלקוח בלבד" (ת/26, שורה 14 ואילך).

38. בחקירתו הנגדית בבית המשפט הסביר ס"כ כי נוכח חלוקת העבודה במשרד הוא מעולם לא עסק בהנהלת החשבונות של הנאשם, אלא רק הפיק לו את תלושי השכר (בפרוטוקול, עמ' 54 שורה 29 ואילך). ב"כ הנאשם טען בפני ס"כ כי בדו"ח החוקר פיונטק מיום 23.04.13 (ת/32) נרשם שהוא שלח לחוקר במייל דוחות בפורמט אקסל. לכך השיב ס"כ כי הוא אינו יכול לזכור שליחת מייל - כאשר כל יום הוא שולח כמאה מיילים - אך הוסיף שאין להם אקסל והוא-עצמו מעולם לא השתמש בקבצי אקסל (בפרוטוקול, עמ' 56 שורה 23 ואילך). לעניין תוכנו המדויק של דו"ח החוקר הנ"ל ר' בפסקה 40

שלחן).

39. עוד יש לציין כי - בנוסף לכל הנ"ל ומעבר לתפיסת דוחות המע"מ של העסק לכל התקופה הרלוואנטית החוקרים גם פנו, לצורך קבלת חומר חשבוני, ללקוחות של העסק ולמייצגיהם (לעניין החומר האמור ר' בת/33 ות/34 וכן בהתייחסות ליתר ראיות התביעה, במסגרת פרק ה' שלחן).

(2) דפי העבודה של החוקר פיונטק ועדויות החוקרים:

40. בידי החוקרים הצטבר אפוא חומר חשבוני בהיקף ניכר, כלהלן:

ראשית, החומר החשבוני שנמצא - ושלא נמצא - בעסק. כאמור באב"ת שבת/32, מדובר בחומר חשבוני הכולל בין השאר פנקסי חשבוניות של העסק וכן שקיות עם העתקי חשבוניות העסק בתפזורת. **שנית,** החומר החשבוני שהועבר לחוקרים ממוסד א"כ, כאשר כאמור דיווחו למע"מ הוצלבו מול פלטי השע"מ.

בהקשר לחומר זה הוגש דו"ח פעולה של החוקר פיונטק מיום 23.04.13 (ר' במסגרת ת/32), שבו מתוארת שיחת טלפון של החוקר עם ס"כ, וכן מצוין כי מהמשרד נשלחו בפקס דוחות הכנסות והוצאות ריכוז שנתי ובמייל בפורמט אקסל. לדו"ח מצורפים דפי הפקס וכן תדפיסים של שתי הודעות מייל מאותו היום (23.04.13), שנשלחו על-ידי גב' ודאד עטאריה ממשרדו של א"כ (להלן - ודאד), שבהן מצוין כי נשלחו במסגרתן שני קבצים שהסיומת שלהם היא xls.

שלישית, דוחות העסק שדווחו למע"מ.

ורביעית, חומר חשבוני, הכולל חשבוניות, שנמצא אצל לקוחות של העסק ואצל מייצגיהם.

41. על יסוד כל החומר החשבוני הנ"ל ערך החוקר פיונטק דפי עבודה מפורטים, שמתוכם הוגשו ארבעה (ת/27 עד ת/30). באופן ספציפי יש לציין כי דף העבודה ת/29 מתייחס לחלק הראשון לאישום הראשון (שינוי והקטנת סכומי חשבוניות), דף העבודה ת/27 מתייחס לחלק השני לאישום הראשון (אי דיווח חשבוניות) ודף העבודה ת/30 מתייחס לאישום השלישי (דרישת תשומות בהיעדר מסמכים).

42. בעדותו בבית המשפט תיאר החוקר פיונטק את דרך עבודתו באיסוף החומר החשבוני והצלבתו, לצורך הכנת דפי העבודה (בפרוטוקול, עמ' 19-21). החוקר הבהיר כי ביצע בדיקה צולבת מול הצדדים לעסקאות - תוך דרישה להמצאת מסמכים, כרסות וצילומי חשבוניות - שממנה נלמדו הפערים בין החשבוניות שהוצאו ללקוחות העסק לבין מה שהועבר להנהלת החשבוניות של העסק (ר' במיוחד בעמ' 20 שורה 27 ואילך). יש לציין כי באמצעות החוקר פיונטק הוגשו, בין השאר, ארגזי פנקסי החשבוניות שנתפסו (שם, עמ' 23 שורה 33), וזאת בנוסף לחשבוניות ולהעתקי החשבוניות שצורפו למוצגים אחרים.

43. החוקר פיונטק ציין - בהתייחס לעבירות מושא החלק הראשון לאישום הראשון (שינוי והקטנת סכומי חשבוניות) - כי חשדו הראשוני היה לקיום פנקסי חשבוניות כפולים. עם זאת, לאחר ניתוח הממצאים, כמו גם נוכח העובדה שלא נמצאו פנקסים כפולים, הגיע החוקר למסקנה כי מדובר בכפילות, דהיינו: הוצאת חשבונית המקור בנוסח אחד וחשבונית ההעתק בנוסח אחר (לרבות ריקות), וזאת באמצעות הצבת חוץ בין המקור לבין הניירות הכימיים של ההעתקים; וכדבריו:

המקור היה בעל סכומים גבוהים, ההעתק שהועבר ליועץ המס (משרד א"כ - ש.א.) היה עם שם לקוח שונה וסכומים קטנים ומצחיקים של עד מאות שקלים ופחות, ובהעתקים של פנקסי החשבוניות אשר נתפס בעסק שלו רואים כי ההעתקים הם ריקים. משמע... שמו חוצץ בין חשבונית המקור להעתקים הכימיים, ואת ההעתקים הכימיים רשמו בסכומים קטנים והעבירו להנה"ח. יש לציין שבצולבת אשר נערכה בחלק מן החשבוניות הנמוכות אשר דווחו, אותן לקוחות הם אכן הלקוחות של הנאשם אך אותם העתקים ומספרי חשבוניות כלל לא היוו עסקה אל מולם, אלא נתפסו חשבוניות של עסקאות אמת ביניהם. כשאני אומר צולבת, משמע דרישות להמצאת מסמכים, קבלת כרסות וצילומי חשבוניות מאותם צדדים ושם נראה כי הכרסות שהתקבלו מהצד השני הכילו עסקאות שונות עם מספרי חשבוניות שונים על עסקאות אחרים אשר לא תאמו למה שהועבר אל הנהלת החשבוניות (בפרוטוקול, עמ' 20 שורה 21 ואילך; ר' גם בחקירה הנגדית בעמ' 27 שורה 10 ואילך).

44. בחקירה הנגדית הטיח ב"כ הנאשם בחוקר פיונטק כי ניסו "לעקוץ" את הנאשם, שכן הנאשם לא היה בעסק משום שיצא לחו"ל לטיפולים. לכך השיב החוקר: **"הוא לא מתנתק מהעסק, היו לקוחות שלא ידעו בכלל שהוא בחו"ל ועדיין הזמינו דרכו כשהוא היה בחו"ל. אפ[ש]ר לדבר בטלפון עם חו"ל ולעשות עסקים משם"** (בפרוטוקול, עמ' 28 שורה 30 ואילך). בהמשך ציין החוקר - בהקשר להפניית האצבע המאשימה כלפי מישל - כי בשלב החקירה טען הנאשם שאינו חושד במישל ורק בשלב המשפט שינה גרסתו.

45. ב"כ הנאשם הטיח עוד בחוקר פיונטק כי עקב מחלתו של המייצג א"כ, כמו גם מחלתו של הנאשם ואשפוזו, **"נוצר בלגן. חומרים הלכו לאיבוד כנראה"**. לכך השיב החוקר כי בעדותו הוא מציין מה נמצא בחומרים החשבוניים ומה לא, תוך שהדגיש כי לנאשם ניתנה ההזדמנות לאתר חומרים נוספים נטענים - כגון החשבוניות שקיבל לטענתו מ"**חסן מנצרת**" - אך הנאשם לא המציא חומרים אלה (בפרוטוקול, עמ' 32 שורה 28 ואילך). הסניגור שב וטען בפני החוקר כי הנאשם **"התנתק מהעסק ממאי עד אוקטובר 2012"** והחוקר השיב: **"אני יודע שביום הראשון שהוא נחקר הנאשם ירד למחתרת ולא התייצב לחקירה. אם הוא התנתק מהעסק - זה לטענתך"** (שם, עמ' 34 שורה 3 ואילך).

46. ב"כ הנאשם חקר את החוקר פיונטק אודות העברת החומר החשבוני ממשרד א"כ, לרבות בקבצי אקסל, והחוקר השיב כי ביקש ממשרד המייצג להעביר את החומר גם ב"הארד קופי" וגם בקבצי אקסל, והכל כאמור בדוחות הפעולה שערך (ר' במסגרת ת/32). החוקר הוסיף והבהיר כי הוא ביקש לקבל את הקבצים גם בפורמט אקסל על מנת להקל עליו את עבודת ההקלדה, כאשר ה"הארד קופי" נדרש משום שהוא לא ניתן לשינוי (בפרוטוקול, עמ' 44 שורה 9 ואילך).

47. ב"כ הנאשם הטיח בחוקר פיונטק - הגם שבזהירות הראויה - כי הלה עשה טעויות באופן שנוצרו אי התאמות בדפי העבודה שלו **"לפי מה שראיתי בחומר של א"כ שהעביר לך... היו דברים שכתבת שדווחו ולא ראיתי ברשימות והיה הפוך"**. לכך החוקר השיב: **"תראה לי. אם עשית[ני] טעות לא אתבייש להגיד כי טעיתי"** (בפרוטוקול, עמ' 44 שורה 26 ואילך). ואולם, בפני החוקר לא הוטח ולו מקרה ספציפי אחד של טעות בדפי העבודה.

48. החוקר פיונטק אישר כי העדים הרלוואנטיים לאישום השני (חשבוניות פיקטיביות) - דהיינו: מרקוס ועמיר שעשו - נחקרו על-ידי החוקר קשני. עם זאת, כשנשאל החוקר פיונטק מדוע הוא סבור שמדובר

אמנם בחשבוניות פיקטיביות, הוא הסביר שמתוך העדויות, לרבות עדויות העובדים, הסתבר כי **"החשבוניות של הנאשם נתנו כיסוי להעסקה בשחור"** על-ידי מרקוס (בפרוטוקול, עמ' 45 שורה 10).

49. החוקר קשני, שכאמור חקר את מרקוס, ציין בעדותו כי הציג בפני מרקוס את החשבוניות הנספחות להודעתו ת/2 (בפרוטוקול, עמ' 47 שורה 25 ואילך), שהן 42 חשבוניות של העסק שהוצאו לו הכוללות את כל החשבוניות מושא האישום השני. ב"כ הנאשם הטיח בחוקר קשני כי החשבוניות מושא האישום השני כוללות פירוט של ימי עבודה ומספר העובדים שהועסקו - כך שמדובר בחשבוניות תקינות מבחינת פרטיות - אך החוקר השיב שחסר הפירוט הנדרש לפי דין (בפרוטוקול, עמ' 48 שורה 24 ואילך).

50. בהמשך הוסיף ב"כ הנאשם והטיח בחוקר כי פגמים צורניים בחשבוניות אינם יכולים לבסס מסקנה בדבר פיקטיביות החשבוניות ועל כן אין כל בסיס למסקנות החוקרים. לכך השיב החוקר קשני: **"החקירה באה לבדוק מה פתאום בן אדם שמתעסק ביצור חומרי ניקיון (הנאשם - ש.א.) פתאום מתחיל לספק כוח אדם. זה תמוה. על זה באים ומספרים סיפור אבל במהלך החקירה הגרסה שלהם הופרכה. נמצא ש[ב]חשבוניות אמנם נכתב שסופק כוח אדם אבל לא עמד מאחוריהם שום דבר, לא היו שמות, לא ניתן היה למצוא אף אחד. נערכה בדיקה ב"היסודי" (העסק של מרקוס - ש.א.) שהוא מעסיק עובדים בשחור, שהוא משלם להם במזומן ללא תלוש שכר. ולמה הוא צריך להעסיק עובדים בשחור ולמה הוא צריך חשבוניות?"** (בפרוטוקול, עמ' 49 שורה 24 ואילך).

(3) טענות ההגנה בעניין אי-הגשת קבצי האקסל:

51. עמדנו על כך שהחוקר פיונטק העיד בבית המשפט - בהמשך לדוחות הפעולה שערך - כי ביקש לקבל ממשרד א"כ את חומר הנהלת החשבונות לא רק ב"הארד קופי" אלא גם בדואר אלקטרוני, בקבצי אקסל, וזאת על מנת להקל עליו בהכנת דפי העבודה. החומרים שהומצאו לחוקרים ב"הארד קופי" הוגשו לפניי (כאמור, החומרים שהופקו באמצעות תוכנת תקבולית צורפו להודעותיו של א"כ, ולדו"ח ת/32 צורפו החומרים שנשלחו בפקס). להבדיל, קבצי האקסל שהומצאו לחוקרים לא הוגשו לפניי, הגם שכאמור צורפו תדפיסי המיילים ששלחה ודאד, בהם צוין כי צורפו להם קבצי xls.

52. נוכח עדותו של א"כ, ובפרט טענתו שלא עסק בתוכנת אקסל וש"אין לנו אקסל", כמו גם עדותו של ס"כ שלפיה הוא מעולם לא השתמש בקבצי אקסל, חזר הסניגור והגיש בקשות בעניין קבצי האקסל. בתגובה לבקשות אלה ביקש ב"כ המאשימה את רשות בית המשפט להוסיף ולהעיד את ודאד, ששלחה כאמור את המיילים שלהם צורפו הקבצים (ר' בבקשה מס' 26), ולאחר מכן גם להוסיף ולהעיד את החוקר יוסף דינו, שהתכתב עם ודאד; והכל על מנת להצביע על כך שקבצי האקסל שנשלחו אינם אלא המרה דיגיטלית של קבצי התקבולית. את הבקשה הראשונה קיבלתי, ובעקבותיה העידה לפניי ודאד, ואת השנייה דחיתי (ר' ההחלטות בפרוטוקול, עמ' 66 ועמ' 73-74).

53. ודאד אישרה בעדותה את המיילים ששלחה בזמנו במהלך החקירה (ונכללו בת/32) וכן העידה לגבי מייל, שסומן ת/37, אותו כתבה לחוקר דינו ביום 28.06.16 ובו אישרה כי הקבצים שנשלחו בזמנו לחוקרים היו קבצי אקסל שהומרו מתכנת תקבולית. כפי שעלה בחקירתה הנגדית של ודאד, החוקר

דנינו ביקש ממנה לכתוב מייל אחרון זה - ובעקבות כך ביקש ב"כ המאשימה להעיד את החוקר, בקשה שכאמור דחיתי. מכל מקום, כעולה מתאריך המייל ת/37 מדובר במייל שנכתב ונשלח לאחר הגשת כתב האישום. לפיכך, ולצורכי הכרעת דין זו, אין מקום ליתן למייל זה משקל כלשהו לחובת הנאשם.

54. לאחר עדותה של ודאד שב הסניגור והגיש בקשה בעניין קבצי האקסל (ר' בקשה מס' 36) ובהחלטה שניתנה בבקשה זו חזרתי וקבעתי את שצוין כבר בפסקה 51 דלעיל, דהיינו: שבחומר שהוגש לפניי הוגשו הדפסות הקבצים שהופקו באמצעות תוכנת התקבולית בלבד (ר' ההחלטה בפרוטוקול, עמ' 77). על רקע זה חזר וטען ב"כ הנאשם בסיכומיו - הן בכתב והן בעל-פה - כי אי-הגשת קבצי האקסל שומטת את הבסיס הראייתי לעובדות הנטענות בחלקו השני של האישום הראשון.

55. ואולם, אין בידי לקבל טענה זו. כל החומר החשבוני הנדרש הוגש לתיק בית המשפט, לרבות בהדפסות מתוך תוכנת "תקבולית" שצורפו להודעותיו של א"כ. כפי שהעיד החוקר פיונטק, בנוסף ל"הארד קופי" הוא ביקש כאמור שהנתונים יישלחו אליו גם בדואר אלקטרוני, בפורמט של קבצי אקסל, על מנת להקל עליו בהכנת דפי העבודה, אך עובדה זו אינה מחייבת שהקבצים בפורמט הנ"ל יוגשו גם הם בנוסף לעותקי ה"הארד קופי". אין אפוא כל בסיס משפטי לטענה כי אי-הגשת קבצי האקסל (כשלעצמה) שומטת כביכול את הבסיס העובדתי לחלק השני של האישום הראשון. זאת ועוד: מעדותו של א"כ עלה בבירור, כאמור, שהוא לא התמצא בשמותיהן של תוכנות מחשב ועל כן אין לתלות מסקנות מרחיקות-לכת מאמירתו כי לא עסק בתוכנת אקסל ואין לו תוכנה כזו. כזכור, א"כ גם ציין שלא הכיר את שם תוכנת "תקבולית", הגם שאין כל מחלוקת שהוא-עצמו מסר לחוקר את ההדפסות שהופקו באמצעות תוכנה זו והוא אף אישר זאת ספציפית בחקירתו הנגדית לפניי (בפרוטוקול, עמ' 52 שורה 27).

56. הנה כי כן, אין לקבל את טענת ההגנה שלפיה אי-הגשת קבצי האקסל שומטת את הבסיס העובדתי לחלק השני לאישום הראשון. בהקשר זה גם ראוי להוסיף ולציין - מעבר לכך שאין על המאשימה חובה להגיש "כפל ראיות" באותו עניין - כי גם פנקסי החשבוניות עצמם הוגשו לפניי (בשני ארגזים), כמו גם יתר הדוחות שצורפו להודעות א"כ, כך שהתשתית הראייתית שהוגשה לפניי היא הלכה למעשה כפולה ובוודאי שאין חובה לשלשה.

57. יתר על כן, וזוהי אולי הנקודה החשובה ביותר בהקשר דנא: טענת ההגנה בדבר אי-הוכחת הבסיס הראייתי (לעובדות החלק השני לאישום הראשון) נטענה באופן כללי גרידא, ללא כל הצבעה על טעות קונקרטית. כזכור, בתגובה להטחת ב"כ הנאשם בחוקר פיונטק כי "לפי מה שראיתי בחומר של א"כ שהעביר לך... היו דברים שכתבת שדווחו ולא ראיתי ברשימות והיה הפוך", ביקש החוקר להפנותו לטעויות שעשה בדפי העבודה. ואולם, **בפני החוקר לא הוטח ולו מקרה ספציפי אחד של טעות בדפי העבודה** (ר' בפסקה 47 דלעיל).

(4) הרובד החשבוני-עובדתי של הפרשה והוכחתו - סיכום:

58. העולה מכל המקובץ הוא שהרובד החשבוני-עובדתי הנטען בכתב האישום - דהיינו: הרובד שעניינו בחשבוניות העסק ובסכומים הנטענים - הוכח לפניי כדבעי, כנדרש במשפט פלילי. זאת, על יסוד המארג הראייתי המוצלב והרחב שפורט לעיל, הכולל מצד אחד את נתוני הדיווח של העסק למע"מ ואת הנתונים שהתקבלו ממשרדו של מייצג העסק (משרד א"כ), ומצד שני את הממצאים שנמצאו - ושלא

נמצאו - בעסק, לרבות חשבוניות רבות, וכן חומרים שהתקבלו מלקוחות העסק ומייצגיהם.

59. מר א"כ העיד כאמור לפני, בהקשר לנתונים שהתקבלו ממשרדו, כי הקלדת הנתונים נעשתה על-ידי פקידות משרדו, העובדות בפיקוחו הצמוד. לא למותר אפוא לציין כי בעובדה זו אין כדי לפסול את הראיות שנתקבלו ממשרד א"כ וצורפו להודעות א"כ, שכן הלכה פסוקה היא שמומחה רשאי להסתמך על עובדים שבפיקוחו ומדובר בהתנהלות סבירה ואף מתבקשת:

...במקרה שלפנינו יכולה היתה המומחית לסמוך עדותה על תוצאת בדיקת הסטנדרט על-ידי צוות המעבדה בה היא עובדת, אף שיש בדבר משום עדות שמיעה. מדי יום ביומו מסתמכים רופאים, מדענים ומומחים אחרים במהלך עבודתם על תוצאות בדיקות שעורכים עמיתיהם לעבודה, שאת דרך בדיקתם הם מכירים ועליה הם אמונים. אין זו אלא דרך עבודה מתבקשת וסבירה ע"פ 566/89 מרציאנו נ' מדינת ישראל, פ"ד מו(4) 539, 548 (1992).

יוטעם, כי הלכת מרציאנו נפסקה בהתייחס לבדיקות שמבצעים עובדי מעבדה, והדברים הם קל וחומר לענייננו, כאשר עבודת הפקידות המדוברת היא הקלדת נתונים. יתר על כן, הפסיקה אף הרחיבה וקבעה, ובקונטקסט של היבטים חשבונאיים, כי "העומד בראש גוף קולקטיבי רשאי להעיד על פעולות הכפופים לו בצורה של הסקה הגיונית" (ר' ע"פ 816/10 גולד נ' מדינת ישראל (03.09.12), בפסקה 96 לפסק הדין).

60. יש להדגיש, כי חלק משמעותי מהבסיס הראייתי להוכחת הרובד החשבונאי - בכל האישומים שבכתב האישום - נשען על החשבוניות שנתפסו. מכאן, שעל עצם ההיבט החשבונאי של הוצאת החשבוניות וסכומיהן למעשה לא יכולה להיות מחלוקת, ואכן ההגנה לא העלתה כל טענה ספציפית-קונקרטית בהתייחס לחשבונית מסוימת, או לסכום נטען מסוים. בהקשר זה יש להוסיף עוד, כי בטענה כללית-סתמית, שלפיה ייתכן שבמשרד א"כ "היה בלגן" בעטיה של מחלתו, או שנפלה טעות בחישובים, אין כדי לעורר ספק סביר.

61. הנה כי כן, העובדות הנטענות בכתב האישום ברובד החשבונאי מעוגנות היטב בחומר הראיות וממילא הוכחו כנדרש במשפט פלילי. ממילא גם ברור, כי לא היה מקום לקבל טענה של "אין להשיב לאשמה" בכל הקשור להוכחת העובדות במישור זה (כאמור בהחלטות בית המשפט בפרוטוקול, בעמ' 74 ובעמ' 77).

ד. עיקר גרסת הנאשם במסגרת חקירותיו ברשות המיסים:

62. במהלך החקירה ברשות המיסים נגבו מהנאשם ארבע הודעות, כולן באזהרה. להלן נעמוד על עיקרי הדברים שמסר הנאשם במסגרת הודעות אלה.

(1) ההודעה הראשונה (ת/11, מיום 05.05.13 החל בשעה 07:00) וההודעה השנייה (ת/12, מאותו יום, החל בשעה 15:33):

63. בפתח ההודעה הראשונה תיאר הנאשם את עיסוקו בעסק כמכירה של "ציוד חומרי ניקוי, מדיחים, מכונות קרח + תיווך ללקוחות של ציוד". הנאשם ציין כי מאז שנת 2011 הוא עבר תקופה קשה בשל סכרת, אושפז עקב דלקת בלבלב, ואף היה בחו"ל "כמה פעמים לתקופות ארוכות, חלק

מהתקופות בחו"ל לטיפולים (ת/11, שורה 5 ואילך). לשאלה אם התחומים הנ"ל הם תחומי עיסוקו היחידים השיב הנאשם כי ללקוח אחד **"עשיתי תיווך של פועלים"**. הנאשם טען כי הכיר קבלן עובדים מנצרת בשם חסן, שאין לו את פרטיו משום שאיבד את הטלפון הנייד שלו, והוא תיווך בינו לבין מרקוס מ"היסודי", שנדרש לעובדים.

64. הנאשם טען כי על כל עובד הוא קיבל 3 ₪, אך מרקוס עדיין חייב לו כסף שכן הוא (הנאשם) כבר שילם לחסן, והוסיף: **"כל הזמן הפועלים השתנו, אני כמעט ולא פגשתי את הפועלים וגם לא ניהלתי את הפועלים, לא שילמתי לפועלים של חסן, לא הסעתי את הפועלים פשוט תיווכתי בין זאב (מרקוס - ש.א.) לחסן. מי שהיה אמור לשלם לפועלים היה חסן"** (ת/11, שורה 11 ואילך). הנאשם נשאל מי הוציא ל"היסודי" את חשבוניות בעבור כוח האדם שסיפק לדבריו חסן ואמר: **"אני הוצאתי חשבוניות מס ע"ש העוסק שלי מעבדות כימיגל לזאב מהיסודי"** (ת/11, שורה 32). החוקר תמה כיצד הנאשם - המצוי בקשיים כלכליים - שילם לחסן, והנאשם השיב: **"אני גם חייב לחסן כסף, אני חייב לארבעה צ'ינג'ים כסף, ויש נגדי הוצאה לפועל במיליונים"** (ת/11, שורה 42 ואילך).

65. הנאשם טען כי קיבל חשבוניות מס מחסן מנצרת, אשר לדבריו נמצאות בעסק (ת/11, שורה 30) למרות שבחיפוש שנערך שם הן לא נמצאו. בשלב מאוחר יותר נשאל הנאשם אם הוא יכול לומר מה היה הלוגו על החשבוניות, שאותן קיבל לדבריו מחסן מנצרת, ולכך השיב: **"לא זוכר"** (ת/11, שורה 252). באשר לשאלה כיצד שילם לחסן הוסיף הנאשם ואמר: **"במזומן אבל אני עדיין חייב לחסן כמה שזאב חייב לי, שזה מיליון ₪ בערך"**.

66. בהמשך הוצגו לנאשם חשבוניות העסק שהוצאו למרקוס ("היסודי") והוא אישר כי כל החשבוניות **"נרשמו בכתב ידי"** למעט בודדות שציין, **"שהן לא בכתב ידי ואני לא יודע מי כתב אותן"** (ת/11, שורה 255 ואילך). הנאשם נשאל בעבור מה הוציא למרקוס את החשבוניות שעליהן רשום הספקת עובדים והשיב: **"אני הוצאתי לזאב חשבוניות מס אלו בגין העובדים שחסן מנצרת סיפק לו"** (שם, שורה 264). הנאשם נשאל אם הוא יודע, בהתייחס לחשבוניות הנ"ל ל"היסודי", כמה עובדים סופקו ולאיזה אתר כל עובד הגיע, ועל כך השיב בשלילה (שם, שורה 267) - הגם שבהמשך טען כי מספר העובדים מופיע בחשבוניות.

67. הנאשם התבקש לפרט מי הם העובדים בעסק שלו וציין את **מישל**, שאותו הגדיר כמנהל מכירות של חומרי הניקוי והמוצרים שהוא מוכר בעסק, וכן ציין את שם הפקידה בעסק, **ולדה**. הנאשם טען כי היו עוד פועלים בעסק - שאת שמותיהם לא ציין - אשר התפטרו משום שהעסק נקלע לקשיים כלכליים. עוד ציין הנאשם כי כאשר שהה בחו"ל הוא היה בקשר טלפוני עם מישל ועם ולדה (ת/11, שורה 63 ואילך).

68. הנאשם נחקר בעניין הוצאת חשבוניות העסק וטען כי מי שמילא אותן, בדרך כלל, היתה הפקידה, וזאת בהתאם להזמנות שקיבלה ממנו או ממישל (ת/11, שורה 79 ואילך). באשר לדוחות המע"מ של העסק סיפר הנאשם כי בתקופה שעבד עם משרד א"כ, **"אני הייתי גר בצפון והייתי מגיע לאדואר א"כ למשרד ומביא לפעמים בעצמי רב הזמן את החומר הנה"ח והמשרד של אדואר דיווח ורשם את דוחות המע"מ ע"פ החומר שהעברתי אליו"**. לדבריו הנאשם, לאחר שהוא הפסיק לעבוד עם א"כ הוא נסע לחו"ל **"והפקידה ולדה ומישל דאגו לדוחות המע"מ והיו מעדכנים אותי טלפונית"** (ת/11, שורה 86 ואילך).

69. בפני הנאשם הוצגו דוחות העסק שהוגשו למע"מ לתקופה שבין חודש ינואר 2011 לבין חודש פברואר 2013. הנאשם ציין כי הדוחות עד יוני 2012 הוגשו על-ידי משרד א"כ ולגבי מרבית השאר (דהיינו הדוחות מושא האישום השלישי) אמר: **"אין לי מושג מי כתב, אבל הם נרשמו בתקופה שהייתי בחו"ל, ומי שכתב דוחות אלו לא מבין כלום"**. באשר לארבעת הדוחות האחרונים - דהיינו: הדוחות לחודשים נובמבר 2012 עד פברואר 2013 - טען הנאשם כי מילא אותם בעצמו, וזאת לאחר שהתייעץ עם ס"כ, בנו של א"כ, כיצד למלאם (ת/11, שורה 118 ואילך). הנאשם התבקש להסביר, בהתייחס לדוחות שלאחר הפסקת הייצוג, ממה נובע הגידול במס עסקאות ובדרישות לתשומות הציוד והסביר כי מדובר בטעויות (ת/11, שורה 135 ואילך).

70. בפני הנאשם הוטחו החשדות בעניין זיוף חשבוניות באמצעות הקטנת סכומיהן, כאשר באותו שלב חשדו החוקרים בקיומם של פנקסים כפולים. הנאשם אישר כי הוא מכיר את שמות הלקוחות שהוצגו לו, אך אמר: **"אני לא ידעתי שיש פנקסי חשבוניות כפולים וגם לא ידעתי שיש חשבוניות שלא דווחו למע"מ עד עכשיו..."** (ת/11, שורה 160 ואילך). עוד הוצגו בפני הנאשם פנקסי חשבוניות כרוכים, שלא הועברו למשרד א"כ ולא דווחו למע"מ, וגם בהקשר זה טען הנאשם כי לא ידע שהחשבוניות לא דווחו. הנאשם הטעים כי הוא אמנם נהג להעביר את חומר הנהלת החשבונות למשרד א"כ, אך זאת כאשר: **"מישל והפקידה היו נותנים לי את חומר הנה"ח בשקית ואני הייתי מעביר"**. בהמשך הוסיף הנאשם והשליך את האחריות על עובדים שלא ציין את פרטיהם, באומרו: **"אני לא ניהלתי הנה"ח העובדים שהתפטרו היו אחראים לרכז הנה"ח ולהעביר אלי שאני אביא לאדואר..."** (ת/11, שורה 212 ואילך).

71. החוקר הטיח בנאשם שהעסק הוא שלו ולפיכך הוא האחראי על הדיווחים למע"מ, והנאשם השיב: **"למרות שאני אחראי על הדיווח למע"מ אני רוצה לבדוק גם אחראים אחרים בהשתלשלות העניינים של מה הוגש למע"מ ומה לא, כי יכול להיות שהעובדים שלי הכשילו אותי בכוונה"**. הנאשם נשאל מיהם העובדים שהוא חושב שהכשילו אותו והשיב: **"אותם עובדים שהתפטרו, שהם איציק, ולדה, ואני לא זוכר"**. הנאשם נשאל ספציפית אם הוא חושד שמישל הכשיל אותו ועל כך השיב **בשלילה** (ת/11, שורה 223 ואילך).

72. בהודעה השנייה נשאל הנאשם היכן היה עת שהחוקרים חיפשו אותו, החל במועד החיפוש שנערך בעסק כשבועיים לפני כן (ביום 23.04.13), והשיב כי הוא שהה בבית אמו המנוחה בקרית (ת/12, שורה 5). הנאשם נשאל שוב לגבי פרטיו של **"חסן מנצרת"** וחזר וטען שמספר הטלפון של חסן היה בטלפון **"שהלך לאיבוד"**. באשר לתיאורו הפיזי של חסן אמר הנאשם: **"הוא שחום גדול שיער קצוץ שחור"** (ת/12, שורה 43).

(2) ההודעה השלישית (ת/13, מיום 07.05.13):

73. בפני הנאשם הוצגו שוב החשבוניות מושא האישום השני, שאותן הוא הוציא למרקוס ("היסודי") לכאורה בגין עובדים. לשאלה אם מרקוס שילם לנאשם בגין חשבוניות אלה הוא השיב שאינו יודע, אך בד בבד עמד על כך שמדובר בחשבוניות בגין עסקאות אמת; וכדבריו: **"אני לא יודע על אילו חשבוניות שולם לי ועל אילו חשבוניות לא שולם לי ע"י זאב. גם אם בחשבוניות הנ"ל זה לא כתב ידי אני מכיר חשבוניות אלו ומאשר כי סיפקתי את הרשום בהם לזאב"** (ת/13, שורה 5 ואילך).

74. הנאשם נשאל כיצד הוא התחשבן עם מרקוס בעניין העובדים של חסן מנצרת, אותם לפי טענתו סיפק לו, והשיב שהיו לו רשימות שערך "בקלסר של חסן ושל העובדים... שמאז שתפסתם את החומר נעלם" (ת/13, שורות 21-28). הנאשם נשאל שוב על פרטיו של חסן מנצרת וטען כי, בהמשך הדברים, "אסע לאן שצריך כדי להשיג את הפרטים של חסן" (שם, שורה 31 ואילך).

75. החוקר הזכיר לנאשם כי גרסתו בחקירות הקודמות היתה שתפקידו התמצה בתיווך בין חסן מנצרת לבין מרקוס (מ"היסודי"), ועל רקע זה שאל אותו מדוע החשבוניות לא הוצאו רק על דמי התיווך להם טען, בסך של 3 ₪ לעובד. הנאשם השיב כי לא פעל רק כמתווך אלא למעשה העסיק את חסן מנצרת כקבלן משנה; וכדבריו: "אני לא תיווכתי רק כמתווך אני לקחתי קבלן משנה את חסן והוצאתי חשבוניות לזאב בעבור העובדים של חסן הרווח הגולמי שלי לשעת עבודה של עובד היה צריך להיות 3 ₪ אבל בפועל לא קיבלתי את כל הכסף מזאב ואני חייב כספים לחסן" (ת/13, שורה 40 ואילך).

(3) ההודעה הרביעית (ת/20, מיום 28.05.13):

76. הודעה זו נגבתה כשלושה שבועות לאחר גביית ההודעה הקודמת והנאשם נשאל אם כבר הצליח למצוא את פרטיו של חסן מנצרת, כמו גם את פנקסי דוחות המע"מ והחומרים הנוספים החסרים. הנאשם השיב בשלילה והוסיף כי נמחק לו כל החומר במחשב: "לא מצאתי. ונמחק לי כל החומר במחשב עם כל רשימת הלקוחות וכל מה שחייבים לי" (ת/20, שורה 3). הנאשם נשאל אם קיזז בדוחות המע"מ את החשבוניות שקיבל לטענתו מחסן, והשיב על כך בחיוב. הוטח אפוא בנאשם כי א"כ מסר שלא ידע כי הנאשם עוסק בכוח אדם וכי הנאשם מעולם לא העביר לו חשבוניות מס של חסן מנצרת, אך הנאשם טען שכן העביר לו. החוקר הטיח שגם מבדיקת החומר במשרד א"כ עולה שהנאשם לא העביר חשבוניות כאלה, ולכך השיב: "אני לא יודע" (ת/20, שורה 13 ואילך). בהמשך נשאל הנאשם מה ההיגיון מצידו לתת חשבוניות למרקוס מ"היסודי" - מבלי לקזז בד בבד את החשבוניות שקיבל מחסן - והנאשם טען: "לא תמיד קיבלתי חשבוניות מחסן בזמן שהייתי צריך לקבל" (ת/20, שורה 42).

77. בפני הנאשם הוצגו הנתונים הנוגעים לעבירות בגין הקטנת סכומי חשבוניות (החלק הראשון לאישום הראשון), לרבות העתקים של אותן חשבוניות עם נתונים שונים (או עם העתק ריק). לאחר שענין במסמכים שהוצגו בפניו אמר הנאשם: "לגבי החשבוניות הריקות אולי שמו חוצץ בטעות לאחר המקור ואז לא עבר להעתקים ולגבי הכפולות אולי היה לי פנקס כפול ולא שמתי לב" (ת/20, שורה 50 ואילך), הגם שבהמשך טען הנאשם כי מעולם לא זייף חשבוניות בהקטנת סכומים. בתגובה לשאלה היכן מצויות כל חשבוניות המס החסרות - שלא נמצאו בחיפוש בעסק - השיב הנאשם: "לא יודע כל מה שהיה במשרד נעלם אחרי שלקחתם את חומר הנה"ח" (ת/20, שורה 65).

78. לבסוף הטיח החוקר בנאשם את הטענה כי מחקירת לקוחות העסק ומישל עולה כי, כשהנאשם שהה בחו"ל, לקוחות התקשרו אליו טלפונית והוא ניהל את העסק מחו"ל בשלט רחוק. לכך השיב הנאשם: "לא זוכר" (ת/20, שורה 69).

עיקר עדויות וראיות התביעה הנוספות:

ה.

79. להלן נעמוד על עיקרי עדויות העדים הנוספים מטעם התביעה, מעבר לעדויות ולראיות שנותחו עד כאן, כאשר מדובר בעדויות של עדים שרובם ככולם - למעט מישל - היו לקוחותיו של הנאשם. יש לציין, בהקשר זה, כי ההגנה ויתרה על מספר עדים, כך שעדויותיהם הוגשו כמוצגים ללא חקירה נגדית (ר' בפרוטוקול, עמ' 17 שורה 20; עמ' 72 שורה 3 ואילך; עמ' 76 שורה 3), ובהמשך נתייחס אליהן.

(1) עיקר עדותו של מר משה מטלון:

80. מר מטלון (עוסק מורשה) היה לקוח של הנאשם, במשך מספר שנים, ונהג לקנות ממנו מכלי פלסטיק גדולים. כפי שמסר מר מטלון, את כל העסקאות הוא היה "סוגר" רק מול הנאשם, הגם שהכיר את מישל ברמת "שלום שלום" (ת/8, שורה 5 ואילך). לדבריו, הנאשם היה מתקשר אליו כשהיו לו מיכלים ריקים "בכור מוביל אלי לאשדוד את מיכלי הפלסטיק [ע]ם שליח מטעמו ואני מגיע אל בכור ומשלם לו במזומן או בשקים פעמיים בחודש ומקבל חשבוניות מס ממנו" (ת/8, שורה 9 ואילך).

81. בפני מר מטלון הוצגו 42 חשבוניות של העסק שהוצאו לו (ונתפסו ממנו וממייצגו, ר' האב"ת המצורפים להודעה), ומר מטלון ציין כי החשבוניות מפרטות מה הוא שילם לנאשם ובעבור מה, כאשר הנאשם הוא שמילא את החשבוניות בפניו (ת/8, שורה 12). יש לציין כי עיון בחשבוניות מעלה שקיימת בהן רובריקה בה מודפס הכיתוב "הזמנה מס' ... ע"י...". ברובריקה זו ("ע"י") רשום, בדרך כלל, "בכור", אך לעיתים גם "מישל" (ר' למשל בחשבונית מס' 43896 שסומנה י.פ.2), ובמקרה אחד גם "בכור מישל" (ר' בחשבונית מס' 44840 שסומנה י.פ.17). החוקר ציין בפני מר מטלון כי הנאשם לא דיווח על רוב החשבוניות, והלה השיב: "רע מאוד... אני שילמתי לבכור מירבי את מלוא סכום החשבוניות כולל המע"מ" (ת/8, שורה 28 ואילך).

82. בחקירתו הנגדית בבית המשפט חזר מר מטלון וציין כי התנהלותו היתה תמיד מול הנאשם, שהוא זה שהוציא לו את החשבוניות (בפרוטוקול, עמ' 37 שורה 18 ואילך). מר מטלון נשאל האם היה לו קשר עם הנאשם גם לאחר חודש יוני 2012 וענה: "ברור שהיה. לא זוכר" (שם, עמ' 38 שורה 3). לשאלה האם הוא (מר מטלון) הבחין, בעת רישום החשבונית, שהנאשם מפריד בין ההעתקים או שם בריסטולים ביניהם, הוא השיב: "אין לי מושג" (שם, עמ' 38 שורה 9).

(2) עיקר עדותו של מר רוני הרש:

83. מר הרש (עוסק מורשה - "ברקת חומרי ניקוי") היה לקוח של הנאשם, במשך כשלוש שנים, לאחר שקודם לכן עבד אצלו כסוכן מכירות. מר הרש סיפר כי הוא עבד הן מול הנאשם והן מול מישל (ת/4, שורה 7 ואילך), והוסיף כי את חשבוניות המס הוא קיבל לעיתים "מבכור עצמו שרושם אותם בפני אבל לרוב החשבוניות... מוכנות במשרד למטה בעסק של בכור".

84. בפני מר הרש הוצגו 87 חשבוניות של העסק, שהוצאו לו (ונתפסו ממנו וממייצגו, ר' האב"ת המצורפים להודעה), ומר הרש ציין כי אינו מזהה בהן את כתב ידו של הנאשם. מר הרש הוסיף "כי בחלק מהחשבוניות הנ"ל זיהיתי את חתימתי ליד המילה חתימה זאת אומרת שקיבלתי חשבוניות

אלה מהמזכירה ולדה (ת/4, שורה 25 ואילך). החוקר ציין בפני מר הרש שהנאשם לא דיווח על רוב החשבוניות, והלה השיב כי הוא שילם לנאשם את מלוא סכום החשבוניות כולל המע"מ.

85. בחקירתו הנגדית בבית המשפט חזר מר הרש על גרסתו, הגם שלא זכר את דבריו אודות כתב ידו של הנאשם וציין כי אינו יכול לזהות אותו (בפרוטוקול, עמ' 39 שורה 10 ואילך). מר הרש אישר כי חלק מהחשבוניות מולאו על-ידי הנאשם, בנוכחותו, ובהמשך נשאל האם הנאשם שם דבר מה כדי להפריד בין המקור להעתקים. לכך השיב מר הרש: **"לא שמתי לב. לא ראיתי שהוא עושה דבר כזה"** (בפרוטוקול, עמ' 39 שורה 22).

(3) עיקר עדותו של מר שלמה איבגי:

86. מר איבגי, שהיה בעלים ומנהל בחברת "ניר אשר עבודות נירוסטה בע"מ", היה לקוח של הנאשם מספר שנים. הוצגו בפניו 38 חשבוניות של העסק, שהוצאו לו והובאו על-ידו לחקירה (ר' האב"ת המצורף להודעתו). באשר לדרך הוצאת החשבוניות מסר מר איבגי: **"חלק מהחשבוניות, בכור רשם מולי, חלק נשלחו בדואר, וחלק היה מגיע עם המוביל מטעמו"** (ת/18, שורה 20 ואילך). החוקר ציין בפני מר איבגי כי הנאשם לא דיווח על רוב החשבוניות והוא השיב כי שילם לנאשם את מלוא סכום החשבוניות, כולל המע"מ.

87. בחקירה הנגדית בבית המשפט חזר מר איבגי על גרסתו והוסיף כי היו גם מקרים רבים בהם **"בחור בשם מישל"** הביא את החשבוניות (בפרוטוקול, עמ' 52 שורה 26 ואילך). ב"כ הנאשם שאל את מר איבגי האם הוא ראה את הנאשם **"שם חוצץ בין המקור לבין הקופי"** בעת כתיבת החשבוניות והלה השיב: **"לא. לא שמתי לב לזה. גם לגבי מישל"**.

88. הסניגור הפנה את העד לחשבונית מיום 10.06.12 ואמר לו שבמועד זה היה הנאשם מאושפז בבית חולים. מר איבגי השיב: **"בכלל לא ידעתי שהוא היה בבית חולים. יכול להיות שהיתה חשבונית עם ההתנהלות מול עם מישל, אני לא זוכר תאריכים"** (בפרוטוקול, עמ' 53 שורה 7 ואילך).

(4) עיקר עדותו של מר זאב מרקוס:

89. מרקוס הוא עוסק מורשה, כאמור בעסק משלו בשם "היסודי", והוא העסיק את מר עמיר שעשוע (להלן - שעשוע) כמנהל עבודה. מרקוס נחקר באזהרה, במסגרת הפרשה דנא, ונגבו ממנו שתי הודעות (ת/2 מיום 25.04.13, ת/22 מיום 30.05.13).

90. החומר החשבוני הרלוואנטי נתפס אצל המייצגת של מרקוס (ר' האב"ת המצורף להודעתו ת/2), ומרקוס הסביר את הליקויים בחומר זה בכך שאת רשימות כוח האדם שהנאשם סיפק לו **"הקפדתי להשמיד אחרי שקיבלתי חשבונית על הנייר... כדי שלא אתבלבל ולא יהיו ויכוחים"** (ת/2, שורה 87 ואילך). מרקוס נשאל אפוא כיצד הוא יכול להראות שאמנם סופקו לו עובדים - כאשר כיום אין ברשותו רשימות של שמות העובדים ופרטיהם, או דפי ההתחשבות עם ספק העובדים - והוא השיב כי רק על-ידי החשבוניות (ת/2, שורה 106).

91. מרקוס נשאל האם אין זה תמוה שהנאשם, העוסק בייצור ושיווק של חומרי ניקיון, יספק לו כוח

אדם, והשיב: "ממש לא מוזר אם יש לו יכולות להביא לי עובדים אני שמח לקבל כי קשה לי לגייס עובדים. בפעם הראשונה שבכור הבין ממני שאני צריך עובדים הייתי לידו, בכור אדם מקושר הוא הרים טלפון למישהו שאני לא יודע מי זה ושאל אותו 'אתה יכול לדאוג לי לעובדים?' אותו אדם ענה לבכור שכן ומאז בכור סיפק לי עובדים" (ת/2, שורה 184 ואילך).

92. עם זאת, כשהחוקר אמר למרקוס כי מתשובתו הוא מבין שהנאשם רק תיווך בהבאת העובדים, מרקוס השיב: "זה לא ככה בכור סיפק לי אותם" (ת/2, שורה 190). מרקוס סיפר כי שעשוע ניהל את העובדים שהנאשם סיפק לו, לטענתו, אך הוסיף כי מי ששילם לעובדים היה הנאשם, הגם שאינו יודע כיצד הנאשם שילם להם (ת/2, שורה 227 ואילך).

93. בפני מרקוס הוצגו 42 חשבוניות של העסק, שהוצאו לו (ונתפסו כאמור מידי המייצגת שלו), הכוללות את החשבוניות מושא האישום השני. מרקוס אישר כי מדובר בחשבוניות שהנאשם הוציא לו, תוך שהוסיף כי חלק מהן מילא הנאשם לידו וחלק נוסף נתן לו "ביד באופן אישי כשהן כבר רשומות" (ת/2, שורה 199 ואילך). החוקר הפנה את מרקוס, למשל, לחשבונית מס' 44035. מדובר בחשבונית הנושאת תאריך 20.02.13, שבה נכתב "כוח אדם 26 ימים" וסכום של 125,000 ₪ (בצירוף מע"מ). מרקוס נשאל כיצד ניתן להבין מתוך כיתוב דל זה את אופן ההתחשבות שלו עם הנאשם, והשיב: "לא ניתן להבין את אופן החישוב מהכתוב בחשבונית, תשאל את בכור" (ת/2, שורה 265). יש לציין כי במקום אחר אמר מרקוס שהוא רואה שבחלק מהחשבוניות רשום "ע"י מישל אבל אני קיבלתי את כולן מבכור. מישל זה [מ]נהל המפעל של בכור וכמעט לא היתה לי אינטראקציה איתו" (ת/2, שורה 319 ואילך).

94. בהודעה נוספת שנגבתה ממרקוס הוטחה בו גרסת הנאשם, שלפיה הנאשם נפגש יחד איתו "עם קבלן כ"א מנצרת שלדבריו סיפק לך פועלים". מרקוס השיב: "לא זוכר דבר כזה" (ת/22, שורה 15 ואילך). בהמשך טען מרקוס כי בכל פגישותיו עם הנאשם נכחו רק שניהם. מרקוס אישר את גרסת הנאשם שלפיה הוא (מרקוס) חייב לו כסף, וכשהוטח בו שהנאשם טוען שהוא חייב לו מיליון ₪ אמר: "סביר" (ת/22, שורה 31). עוד נחקר מרקוס בחשד כי העסיק עובדים ב"שחור" ולכן היה צריך כיסוי חשבוני פיקטיבי של הנאשם, אך הכחיש זאת (ת/22, שורה 42). מרקוס טען כי אינו יודע מהיכן הביא הנאשם עובדים, ובאשר לגרסת הנאשם אודות "חסן מנצרת" הוסיף: "אני לא יודע להגיב על החסן הזה" (ת/22, שורה 114).

95. בחקירתו הנגדית בבית המשפט נשאל מרקוס האם ידע מהיכן הביא הנאשם את העובדים, והשיב: "לא. גם הוא לא היה אומר אם הייתי שואל, זה היה הסוד שלו" (בפרוטוקול, עמ' 62 שורה 26). מרקוס נשאל האם ידע שהנאשם סיפק לו עובדים מגורם שלישי, וטען כי כך היה רק בפעם הראשונה, עת היה עד לשיחת טלפון. הסניגור הטיח במרקוס כי הנאשם טוען שהוא ידע על חסן, ומרקוס השיב: "יש מצב שזה חסן. יכול להיות. זה היה שם ערבי, זה בטוח" (שם, עמ' 63 שורה 11 ואילך).

96. ב"כ הנאשם חקר את מרקוס אודות הנתונים המופיעים בחשבוניות, דהיינו: בשאלה האם מופיעים בהם נתונים מספיקים לגבי העסקת העובדים, אך מרקוס טען שאינו זוכר משום שחלפו כבר שנים (בפרוטוקול, עמ' 63 שורה 22 ואילך). עוד שאל הסניגור את מרקוס מול מי הוא התנהל כאשר הנאשם היה מאושפז או בחו"ל, והלה השיב "מישל" (שם, עמ' 65 שורה 29). לשאלה נוספת, האם מישל שלט בעסק, הוסיף מרקוס ואמר: "עד כמה שהוא היה שולט. זה לא היה הכי".

(5) עיקר עדותו של מר עמיר שעשוע:

97. שעשוע הועסק כאמור כמנהל עבודה בעסק של מרקוס ("היסודי"). בהודעתו הראשונה מסר, בהתייחס לנאשם: **"בכור [הוא] מי שהביא עובדים ליסודי הוא היה אומר לעובדים לחכות בנקודות מסוימות ואני הייתי אוסף אותם עם הטנדר של העבודה ומפזר אותם באתרים ככה פעם או פעמיים עד שלמדו ואז הם הגיעו לבד. בכור אני לא ממש הכרתי אותו"** (ת/3, שורה 10 ואילך).

98. בהמשך טען שעשוע כי מרבית העובדים של "היסודי" סופקו על-ידי הנאשם; וכדבריו: **"רוב העובדים 60-70 אחוז עד חודש מרץ 2013 היו של בכור, בכור הביא אותם לנקודות, אני חושב שהוא גייס אותם..."** (ת/3, שורה 22 ואילך). שעשוע נשאל האם יש לו רשימות שבהן שמות העובדים של הנאשם ופרטיהם והשיב: **"כל הרשימות שהיו לי העברתי לזאב הבעלים של היסודי. אני הייתי עושה רשימות מסודרות..."** (ת/3, שורה 41 ואילך).

99. שעשוע נשאל האם הנאשם היה מגיע לאתרים בהם עבדו עובדים שלו וענה: **"בחיים לא"** (ת/3, שורה 62). בהמשך הסביר - במענה לשאלה כיצד פיקח הנאשם על העובדים - **"העובדים של בכור היו רושמים לבד את השעות שלהם"**. עוד הוסיף שעשוע כי מאז ש"היסודי" הפסיק לעבוד עם הנאשם לא נותרו אצלם עובדים שלו. עם זאת הוסיף שעשוע וטען, כי לאחר הפסקת העבודה עם הנאשם לא היה שינוי בהיקף העובדים של "היסודי", שכן הם גייסו עובדים נוספים (שם, שורה 79 ואילך).

100. בהודעה נוספת הבהיר שעשוע כי הוא עצמו לא ראה את הנאשם מביא עובדים לנקודות האיסוף וגם לא ראה אותו משלם להם את שכרם (ת/21, שורה 3 ואילך). שעשוע נשאל האם הוא מכיר אדם בשם "חסן" - ועל כך השיב בשלילה והוסיף כי את הנאשם ראה רק פעם אחת (שם, שורה 68 ואילך).
בחקירה הנגדית חזר ואישר שעשוע כי ראה את הנאשם פעם אחת בלבד וציון כי לא קיבל ממנו חשבוניות (בפרוטוקול, עמ' 58 שורה 13 ואילך).

(6) עיקר עדותו של מר אילן ינאי:

101. מר ינאי הוא הבעלים של חברת "תרשיש מפעל לציפוי מתכת (1985) בע"מ" וכן בעלים, בשותפות של 50% עם מר אברהם לוי (ואביו), של חברת "א. לוי ציפוי מתכת בע"מ". שתי החברות עוסקות באותם התחומים, אם גם בהבדלים מסוימים, ושתיהן היו לקוחות של הנאשם.

102. בפני מר ינאי הוצגו 28 חשבוניות של העסק שהוצאו לחברת תרשיש (ונתפסו ממנו ומהמייצג, ר' האב"ת המצורפים להודעתו). מר ינאי הסביר כי בעניין ההזמנות מהעסק הוא עבד מול מישל, כאשר מישל היה מגיע אליו, לוקח הזמנות, ובסוף כל חודש חוזר עם החשבוניות (ת/5, שורה 27 ואילך). החוקר ציון בפני מר ינאי כי הנאשם לא דיווח על רוב החשבוניות והלה השיב כי **"מה שבטוח"** הוא ששתי החברות שלו (הנ"ל) שילמו לנאשם את מלוא סכום החשבוניות, כולל המע"מ (שם, שורה 59 ואילך).

103. בחקירתו הנגדית בבית המשפט חזר מר ינאי וסיפר כי התנהלותו בעניין העסק היתה מול מישל, הגם שפגש בנאשם **"פעם או פעמיים"** (בפרוטוקול, עמ' 68 שורה 8). מר ינאי נשאל, ספציפית, אם ראה את מישל ממלא חשבוניות, והשיב: **"אני חושב שלא, בנוכחותי לא נרשמו חשבוניות"** (שם,

שורה 4). מר ינאי שב ונשאל האם הוא יודע או מסיק שמישל רשם את החשבוניות, אך הבהיר שלא התעניין בכך ועל כן אינו יכול להשיב לשאלה כזו (בפרוטוקול, עמ' 70 שורה 6).

(7) עיקר עדותו של מר ירון אפגן:

104. מר אפגן הוא מנכ"ל חברת "ברק גדעון בע"מ", שהיתה לקוחתו של הנאשם במשך שנים. מר אפגן ציין כי הנאשם היה מעביר חשבוניות לחברה באמצעות הנהגים, בערך פעם בחודשיים, כאשר "הכל נסגר טלפונית מול בכור מירבי" (9/ת, שורה 17). בפני מר אפגן הוצגו 53 חשבוניות של העסק, שהוצאו לחברה (ונתפסו מהמייצג, ר' האב"ת המצורף להודעתו). החוקר ציין בפני מר אפגן כי הנאשם לא דיווח על רוב החשבוניות והוא השיב שאין לו דרך לדעת על כך, הגם שהדגיש כי החברה שילמה לנאשם את מלוא סכומי החשבוניות (שם, שורה 33 ואילך).

105. בחקירתו הנגדית בבית המשפט נשאל מר אפגן אם הוא מכיר את מישל והשיב: "לא. אולי בפנים" (בפרוטוקול, עמ' 73 שורה 22). עוד נשאל העד אם ראה אי פעם את הנאשם ממלא מולו חשבוניות, ועל כך ענה: "לא. החשבוניות מגיעות מעת לעת כדף נייר מוגמר".

(8) עיקר עדותו של מר איוב אבו שחאדה:

106. מר אבו שחאדה הוא בעל עסק לייצור מערכות אוורור, יניקה וציוד נירוסטה, שהיה לקוח של הנאשם משנת 2012. הוצגו בפניו 11 חשבוניות של העסק, שהוצאו לו והובאו על-ידו לחקירה. מר אבו שחאדה ציין כי את החשבוניות קיבל מהמובילים של הנאשם או באמצעות הדואר (14/ת, שורה 13 ואילך).

107. מר אבו שחאדה נשאל ספציפית לגבי שלוש חשבוניות, שהוצאו בתקופה שבה היה הנאשם בחו"ל, החל מיום 31.07.12. לכך הוא השיב: "אני לא ידעתי שבכור מירבי היה בחו"ל אני התקשרתי לבכור מירבי למספר טלפון שמסרתי לך והכל היה דרך הטלפון ובכור היה שולח את הסחורה עם המובילים שלו כולל חלק מהחשבוניות" (14/ת, שורה 21 ואילך). יש להעיר כי מספר הטלפון של הנאשם שמסר אבו שחאדה - 054-7719600 - הוא גם מספר הטלפון הנייד שנמסר בארבעת הודעות הנאשם ת/11, ת/12, ת/13 ות/20. החוקר ציין בפני מר אבו שחאדה כי הנאשם לא דיווח על רוב החשבוניות והלה השיב: "אני לא יודע, אני שילמתי לבכור את כל סכום החשבוניות כולל המע"מ" (14/ת, שורה 31).

108. בחקירה הנגדית בבית המשפט מסר מר אבו שחאדה כי הוא הכיר את מישל, וחזר וציין שהקשר עם העסק נעשה בטלפון (בפרוטוקול, עמ' 74 שורה 28 ואילך). ב"כ הנאשם שאל אפוא האם הוא יכול לזהות את קולו של הדובר ומר אבו שחאדה השיב לכך בשלילה (שם, עמ' 75 שורה 27 ואילך); וכדבריו: "ההתנהלות היתה מול בכור. אני מדבר עם אנשים פעם בחודש וחצי ומזמין וזהו. אני לא ידעתי מול מי אני מדבר" (שם, עמ' 76 שורה 1 ואילך).

(9) עיקר עדותו של מר מישל שמואלי:

109. מישל לא התייצב לעדות בבית המשפט והעביר לב"כ המאשימה אישור רפואי (ר' בפרוטוקול, עמ' 109).

76 שורה 16 ואילך). בישיבה נוספת שאלה לא התייצב מישל, ובהיעדר תיעוד רפואי עדכני, הוצא נגדו צו הבאה (בפרוטוקול מיום 23.03.16, עמ' 43). ואולם, בשלב מאוחר יותר הוגש אישור רפואי המלמד על בעיות מעי קשות שמהן סובל מישל, המחייבות קירבה לבית ליציאות תכופות, וזאת על רקע היותו חולה אונקולוגי ולאחר ניתוח. בנסיבות אלה ביטלתי את צו ההבאה (ר' במסגרת בקשות מס' 20 ומס' 21) ונעתרתי לבקשת ב"כ המאשימה לשמוע את עדותו של מישל בביתו (ר' ההחלטה בפרוטוקול, עמ' 61).

110. בהודעתו הראשונה (ת/1, מיום 23.04.13) סיפר מישל כי הוא עבד כמנהל מכירות בעסק משנת 1999 **"עם הפסקות מדי פעם, עקב סכסוכי עבודה"**. מישל מסר לחוקר כי הנאשם לווה ממנו סך של 120,000 ₪ ועל כן הוא ממשיך לעבוד בעסק כדי לקבל את כספו בחזרה (ת/1, שורה 4 ואילך). עוד ציין מישל, כי הנאשם הסתבך כלכלית לאחר גירושיו וכתולדה מכך העסק מצוי בקשיים כלכליים ובחובות. בהמשך הוסיף מישל כי הנאשם נישא בשנית לבחורה צעירה (ת/1, שורה 122).

111. לשאלת החוקר מי הם בעלי התפקידים והעובדים בעסק, מסר מישל כי הנאשם, שהוא הבעלים, **"מוציא חשבוניות מס ללקוחות סוגר מול הלקוחות עסקאות ועובד מול ספקים בכור מירבי הוא היחידי בעסק אשר עובד מול ספקים"** (ת/1, שורה 17 ואילך). מישל הוסיף וסיפר כי גם גב' דלינדה בכור-חדד (להלן - דלית), בתו של הנאשם, מוציאה חשבוניות של העסק **"לפי הוראה של בכור מירבי"**, ואזכר שני עובדים נוספים, אחד מהם אחיו של הנאשם.

112. מישל ציין כי הנאשם עורך, באופן בלעדי, את רשימות העסקאות וההוצאות של העסק, וחשבוניות המס נערכות על ידו ועל ידי בתו, כאשר הוא (מישל) **"רושם חשבוניות מס רק במידה והם לא נמצאים ואני נמצא בעסק"** (ת/1, שורה 38 ואילך). מר מישל הבהיר כי הוא אינו מתעסק בכספים בעסק ואינו בקיא בהתנהלות הכלכלית של העסק ו**"רק בכור מירבי עובד מול ספקים ורק בכור משלם לספקים"** (ת/1, שורה 49). מישל הכחיש, קטיגורית, כל קשר לדוחות המע"מ של העסק והפנה את החוקר לנאשם (שם, שורה 86).

113. בפני מישל הוצגו חשבוניות שנתפסו, שבהן ברבריקה **"הזמנה מס' ... ע'י..."** נרשם שמו, והוא הסביר: **"אני לא כתבתי את החשבוניות האלה, הבת של בכור דלית כתבה חשבוניות אלו לדעתי... השם שלי מופיע בחשבוניות כי אני הסוכן היחידי אני מכיר רק חלק מהלקוחות בחשבוניות אלו, אם בכור מוציא חשבוניות בעצמו אז הוא רשום כסוכן ואם לא אז הפקידה דלית רושמת את השם שלי בתור סוכן"** (ת/1, שורה 110 ואילך).

114. בהודעה השנייה (ת/15, מיום 08.05.13) הוטחה במישל הכחשתה של דלית (בתו של הנאשם) לגבי טענתו כי היא הוציאה חשבוניות בעסק, ולכך הוא הגיב: **"דלית היתה מגיעה לעסק של בכור מירבי מידי פעם, לא קבוע, אני יודע שדלית היתה רושמת הזמנות מלקוחות בעסק לא באופן קבוע אולי היא לא כתבה חשבוניות אלא תעודות משלוח והזמנות"** (ת/15, שורה 4 ואילך).

115. החוקר ביקש ממישל לתאר כיצד התנהל העסק בזמן היעדרותו של הנאשם מהארץ בין יום 31.07.12 לבין יום 11.11.12. מישל סיפר: **"בכור מירבי טס לחו"ל אבל עדיין ניהל את העסק מחו"ל אני אסביר, בכור היה מתקשר אלי מחו"ל בתדירות של כמעט כל יום ואומר לי לבצע הזמנות ללקוחות, גביית כספים מלקוחות טיפול בשיקים חוזרים, לנסוע ללקוחות לגבות כספים ולהפקיד כספים בחשבונות שהוא היה אומר לי..."** (ת/15, שורה 9 ואילך).

116. מישל נשאל מי ערך בתקופה הנ"ל את דוחות המע"מ של העסק והשיב: **"אני לא יודע, בכור התקשר אלי ואמר שאנשים יגיעו למשרד לקחת את חומר הנה"ח של העסק את פנקסי החשבוניות - הכנסות וחשבוניות של הוצאות. אני רוצה לציין שאני לא ראיתי שלוקחים חומר הנה"ח אבל בכור אמר לי שיקחו ויכינו דוחות עבורו"** (ת/15, שורה 32 ואילך). בהמשך הוטח במישל כי הנאשם טוען שהוא (מישל) היה אחראי להכנת דוחות המע"מ, והוא הוסיף: **"אני לא הייתי רושם דוחות מע"מ של בכור בתקופה שהוא היה בחו"ל ואני לא הייתי רושם הכנסות והוצאות כי זה לא תפקידי, אני מנהל מכירות ונמצא בשטח רוב היום... אני לא מבין בהנה"ח בכלל אני איש מכירות"** (שם, שורה 38 ואילך).
117. חקירתו הנגדית של מישל התקיימה, כאמור, בביתו, וזאת נוכח מצבו הרפואי הנוכחי. במהלך העדות הרבה מישל לצאת לשירותים, תוך שטען כי מדובר בבעיות עקב הניתוח שעבר (בפרוטוקול, עמ' 63 שורה 22). בתום החקירה הנגדית ביקש אפוא ב"כ הנאשם לציין, כי הוא קיצר בחקירה מאוד בשל מצבו של העד, יציאותיו התכופות לשירותים ואי שיתוף הפעולה הכללי מצידו (ר' ברישא להחלטה בפרוטוקול, עמ' 71). עם זאת יש להעיר, כי החקירה הנגדית התפרסה על-פני שמונה עמודי פרוטוקול.
118. מישל נשאל לגבי מצבו הבריאותי והשיב שמצבו בכי-רע והדבר מתבטא, בין השאר, בירידה חדה במשקל, בצורך ליטול תרופות פסיכיאטריות ובקשיי שינה (בפרוטוקול, עמ' 63 שורה 9 ואילך). לשאלה האם קיבל תמורה מהמדינה עבור עדותו ענה מישל: **"יכול להיות. לא יודע. אני לא זוכר"** (שם, עמ' 64 שורה 3).
119. מישל נשאל על ההלוואה שנתן לדבריו לנאשם ואמר: **"יכול להיות. אני לא זוכר"** (בפרוטוקול, עמ' 64 שורה 10). הסניגור תמה מדוע ביקש מישל להמשיך לעבוד אצל הנאשם, אם הנאשם חייב לו כסף (כפי גרסתו של מישל בחקירה, כאמור בפסקה 110 דלעיל), ומישל הבהיר: **"אם היה נכנס מזומן, הייתי מכניס לכיס שלי, לא הייתי אומר לו בכלל"** (בפרוטוקול, עמ' 64 שורה 22; עמ' 65 שורה 21). בהמשך אמר מישל - לאחר שב"כ הנאשם הטיח בו ששכפל חשבוניות **"כדי לגזור קופונים"** - **"הכל יכול להיות"** ולאחר מכן ביקש לדחות את המשך הדיון משום שאינו חש בטוב (שם, עמ' 64 שורה 23 ואילך).
120. לשאלה האם התעסק עם חשבוניות הנאשם השיב מישל: **"כולם התעסקו. כל העובדים של בכור התעסקו לו עם החשבוניות"** (בפרוטוקול, עמ' 65 שורה 23). לשאלה הנוספת היכן הדפיס הנאשם את החשבוניות השיב מישל, באופן מתריס ושלא לעניין, **"אצלי בבית. פה. יש לי מדפסת"** (שם, עמ' 66 שורה 1), ולאחר מכן, לשאלה דומה, **"תענה לי אתה"** (שם, שורה 23).
121. מישל אישר כי ייתכן שהעביר חומר הנהלת חשבונות למשרד א"כ, אך הוסיף שאינו זוכר (בפרוטוקול, עמ' 67 שורה 11). ב"כ הנאשם שב והטיח במישל כי הוא ניהל את העסק בעת שהנאשם היה בחו"ל ובסופו של דבר מישל אמר: **"ניהלתי, באתי הלכתי, היה בלגן שלם, כל אחד נהיה בעל בית. אני צריך לקבל איומים על הנפש שלי בגללו?"** בהמשך הסביר מישל כי דובר באיומים מלקוחות על רקע **"הזמנות לא ברורות"** (שם, עמ' 68 שורה 3 ואילך).
122. מישל נשאל אם אי פעם קיבל הנחיה מהנאשם לזייף חשבוניות או לא לדווח עליהן והשיב: **"מה לזייף? מה פתאום? נראה לך שהייתי עושה דבר כזה? מה זה השטויות האלה?"** (בפרוטוקול, עמ' 69 שורה 22). בהמשך אישר מישל כי הנאשם הנחה להקפיד על הכללים בעניין חשבוניות, וכשנשאל

מישל האם הנאשם תגמל עובדים באמצעות חשבונות, הוא השיב: "הוא היה בסדר עד שהוא הסתבך עם כל האנשים האלו והשאיר את כולם עם הידיים בחוץ" (שם, עמ' 70 שורה 3).

(10) העדים שההגנה ויתרה על חקירתם:

123. כפי שצוין כבר לעיל ההגנה ויתרה על חקירתם של מספר עדים, שהודעותיהם הוגשו בזמנו במסגרת תיק המוצגים. יש לציין כי אכן מדובר בעדים שעדויותיהם נוגעות בשולי הדברים, ולפיכך נצינים כאן רק בתמצית-שבתמצית:

(א) גב' דלינדה בכור-חדד (דלית):

124. כאמור, בתו של הנאשם. נחקרה בשל טענת מישל כי עבדה בעסק ואף הוציאה חשבונות, אך הכחישה זאת (ת/6, שורה 7). עוד טענה דלית כי כתב היד המופיע בדוחות למע"מ - בתקופה שלאחר הפסקת הייצוג על-ידי משרד א"כ - אינו שלה. כשעומתה דלית עם העובדה שהיא מדווחת כעובדת העסק במחשבי רשות המיסים, היא טענה שמדובר ברישום שגוי והיא לא עבדה בעסק ולא קיבלה ממנו משכורת (שם, שורה 25 ואילך). כך טענה דלית גם לגבי רישומו של בעלה כעובד בעסק.

(ב) מר אברהם לוי:

125. מר לוי הוא (כאמור בפסקה 101 דלעיל) שותפו של מר ינאי בחברת "א. לוי ציפוי מתכת בע"מ" (אביו של מר לוי הוא בעל המניות, אך מר לוי הוא המנהל). הודעתו של מר לוי היא אפוא מקבילה-משלימה לעדותו של ינאי, כאשר מר לוי הדגיש שכל המגע וקבלת החשבונות מהעסק נעשה על-ידי מר ינאי (ת/7, שורה 26 ואילך).

(ג) מר שמעון אליהו ומר עמוס הררי:

126. מר אליהו ומר הררי הם בעלי עסקים (נפרדים) למתן שירותי מטבע וניכיון שיקים ("צ'ינג'ים"), שהנאשם היה לקוחם (שניהם מסרו הודעות ביום 12.05.13). מר אליהו מסר (בהודעתו ת/17) כי הנאשם היה מנכה אצלו שיקים של לקוחותיו. מר אליהו ציין - על יסוד אסמכתאות מעסקו - כי משנת 2011 ועד מועד גביית ההודעה ניכה הנאשם אצלו שיקים בסכום כולל של 5.2 מיליון ₪. מר הררי מסר גם הוא (בהודעתו ת/19) כי הנאשם היה מנכה אצלו שיקים, והוסיף שאף תבע את הנאשם בגין חוב. מר הררי ציין - על יסוד אסמכתאות מעסקו - כי משנת 2011 ועד מועד גביית ההודעה ניכה הנאשם אצלו שיקים בסכום כולל של 1.4 מיליון ₪.

(ד) מר ואאל אבו עלי וגב' מסרין עמאש:

127. מר אבו עלי, שעבד כמפקח ניקיון ב"היסודי", מסר כי עבודתו נעשית מול שעשוע (ת/23, שורה 6 ואילך). מר אבו עלי ציין כי ישנם עובדים מחליפים ב"היסודי", שמקבלים תשלום במזומן ללא הוצאת תלוש. לפי דבריו מדובר בעובדים לתקופות קצרות, של ימים או שבועות, הגם שבהמשך ציין שם של עובד שעבד ארבעה חודשים אך לא קיבל תלוש (ת/23, שורה 15 ואילך). גב' עמאש מסרה שהיא עובדת בניקיון, בפיקוחו של שעשוע, הגם שלא ידעה לציין את שם העסק (ת/24, שורה 16). גב' עמאש סיפרה כי היא קיבלה את שכרה במזומן, ללא תלוש. יש לציין כי אין בהודעות מר אבו עלי וגב' עמאש כל

אינדיקציה לקשר כלשהו בינם לבין הנאשם, וב"כ המאשימה גם הצהיר שאין כל טענה כי הם היו עובדיו של הנאשם (בפרוטוקול, עמ' 72 שורה 5).

פרשת ההגנה - עדות הנאשם:

1.

128. מטעם ההגנה העיד הנאשם עצמו בלבד. כפי שפורט בהרחבה בפרק ב' דלעיל, בשל הדחיות שנגרמו נוכח טענות הנאשם לאי כשירות נפשית - והבדיקות השונות שנערכו על רקע טענות אלה - הנאשם ביקש להעיד רק כשנה וחצי לאחר תום פרשת התביעה ולאחר שהתנהל באופן שמשמעותו היא, לכאורה, הימנעות מלהעיד. עם זאת, נוכח בקשת הנאשם להעיד ולספר את גרסתו - הגם שבשלב מאוחר מאוד - אפשרתי לו את הדבר (ר' בפסקה 19 דלעיל וכן ההחלטה בפרוטוקול, עמ' 94).

עדות הנאשם - החקירה הראשית:

(1)

129. הנאשם החל את עדותו הראשית בתיאור מצבו הרפואי עקב דלקת לבלב וסוכרת חריפה. לטענתו **"כשהתחלתי להתאשפז בארץ, אחד העובדים טיפל בכל העניינים בעסק"** (בפרוטוקול, עמ' 95 שורה 7 ואילך), כאשר בהמשך העדות הוא התייחס בהקשר זה למישל. הנאשם הוסיף: **"אני יודע שבעסק היו הרבה בעיות וחובות של מיליונים. היו חבילות של צ'קים שחזרו. יכול להיות שהוא אפילו גבה אותם ולא אמר לי. הוא (מישל - ש.א.) השתלט על זה. אחר כך הוא קיבל מחלה, גידול סרטני..."**

130. הנאשם לא התייחס לעבירות שבהן הוא מואשם - וגם לא לפרטים ולעובדות שמסר בהודעותיו ברשות המיסים - אלא הצהיר כללית: **"כל החיים שלי עבדתי ישר"** והוסיף **"אולי עשיתי משהו שלא נכון לעשות, אבל כסף לא לקחתי. זהו"** (בפרוטוקול, עמ' 95 שורה 17 ואילך). הסניגור ביקש אפוא את התייחסות הנאשם לאישום הראשון, שבתגובה אמר: **"בחיים לא נגעתי בחשבוניות"** ובהמשך **"לא הייתי בעסק"** (שם, שורה 21 ואילך).

131. באשר לכך שבהודעותיו לא מסר דבר מטענותיו כיום נגד מישל, הסביר הנאשם: **"הוא חתם לי על ערבות, ורצו שלא אדבר על מישל, כי אחר כך הוא לא יוכל לחתום. גם לא האמנתי שהוא יעשה לי דבר כזה"** (שם, עמ' 96 שורה 1 ואילך). בתשובה לשאלה מי היה מדפיס את חשבוניות העסק הוסיף הנאשם: **"הוא היה עושה הכל. הייתי צריך או לסגור את המנעול או להגיד למישל להיות בעסק..."** כשנשאל הנאשם על שמות עוסקים להם הוצאו חשבוניות, טען שאינו מכיר או אינו זוכר, הגם שאישר כי הוא מכיר שניים מהשמות שצוינו בשאלות.

132. בעניין 483 החשבוניות מושא החלק השני לאישום הראשון טען הנאשם שאינו יודע על כך דבר משום שלא היה בעסק (בפרוטוקול, עמ' 96 שורה 24), ובאשר לכך שנתגלו בעיות ברצף החשבוניות הוסיף ואמר: **"היו מתקשרים למישל, והוא היה מסביר את זה. פעם אחת דיברתי בטלפון עם הנה"ח, ואמרו לי שהכל בסדר"** (שם, שורה 26 ואילך).

133. באשר למרקוס מ"היסודי" סיפר הנאשם שהוא זוכר אותו, ומרקוס היה רוכש אצלו **"כל מיני דברים"** (בפרוטוקול, עמ' 97 שורה 1). בהמשך הוסיף הנאשם: **"מישהו שהיה מתעסק בכוח אדם הכרתי לו אותו"**, אך טען שאינו זוכר מיהו. לאחר מכן אמר הנאשם: **"איזה שם אמרת[?], זאב"**

מרקוס. היה איזשהו מקרה שמישל אמר לי שמרקוס החזיר את כל החשבוניות לעסק. אמרתי לו איזה חשבוניות. אמר לי אני הוצאתי לו כמה חשבוניות שעבדתי אתו, והוא החזיר לי את החשבוניות... (שם, שורה 6 ואילך). את הפסקת העבודה עם משרד א"כ תלה הנאשם בכך שא"כ חלה, והוסיף: **"היה מקרה שהבן שלו אמר שהוא נורא חולה, והוא לא יכול לטפל בכל הלקוחות"** (שם, שורה 14 ואילך).

(2) עדות הנאשם - החקירה הנגדית:

134. בתחילת חקירתו הנגדית נתבקש הנאשם לאשר את חתימותיו על הודעותיו, ובתגובה אמר: **"אני רואה בקושי אותיות גדולות"** (בפרוטוקול, עמ' 97 שורה 30). לאחר מכן ציין הנאשם, בהתייחס לחתימה מסוימת, **"זה דומה לחתימה שלי"**, אך ביחס לחתימות אחרות **"לא כולם דומה"**. כשהתקדמה החקירה התכחש הנאשם פוזיטיבית לחלק מהחתימות ובשלב מאוחר יותר אף טען: **"החתימות פה שונות"** (שם, עמ' 106 שורה 25). הנאשם נשאל האם מה שאמר בחקירותיו היה האמת והשיב: **"האמת שאני לא זוכר מה אמרתי"** (שם, עמ' 98 שורה 4), ובהמשך טען שלא עבר על הודעותיו עם בא-כוחו.

135. הנאשם נתבקש לאשר שא"כ הסביר לו - עוד לפני החקירה - שיש בעיות עם דיווחיו למע"מ, והנאשם השיב: **"שהיה מספרים חסרים, הוא היה מודיע לפני. הרבה שנים לפני שכל הפרשה הזאת. אם היה אומר לי משהו, מיד היינו פותרים והכל היה בסדר"** והוסיף כי ס"כ, בנו של א"כ, דיבר איתו פעם **"בזמן החקירות שהיו..." ואמר לי שמפעילים לחץ עלינו שנשקר שנגיד להם ששלחנו איזשהם דיווחים ודברים כאלה, ומפעילים עלינו לחץ"** (בפרוטוקול, עמ' 99 שורה 1 ואילך). הנאשם נשאל אפוא האם סיפר לבא-כוחו על דבריו החמורים הנ"ל של ס"כ והשיב כי אינו זוכר (יוזכר כי ס"כ לא נשאל כלל לגבי דבריו הנטענים הנ"ל).

136. הנאשם עומת עם גרסת א"כ - שלפיה א"כ פנה לנאשם על רקע חריגות בין דיווחי הנאשם אליו לבין דרישות לקוחות הנאשם ממע"מ - והגיב: **"אף פעם לא היה לי דבר כזה בזמני שלי. ממש לא"** (בפרוטוקול, עמ' 99 שורה 29). לשאלה נוספת בעניין הוסיף הנאשם ואמר, מיוזמתו ומבלי שנשאל כלל על גרסתו, **"אני גם זוכר שבחקירה שחקרו אותי הפעילו עלי לחץ. אמרו לי אם לא תגיד ככה, לא נשחרר אותך, אז נורא פחדתי"**. בהמשך טען הנאשם, בהקשר לגרסת א"כ, **"הוא משקר"** (בפרוטוקול, עמ' 100 שורה 6).

137. בהמשך, במענה לשאלות נוספות באשר ליחסיו עם א"כ ולשיחות שניהל עמו, טען הנאשם שאינו זוכר, הגם שבד בבד טען כי הוא זוכר בוודאות שא"כ לא דיבר איתו על מחדלים ובעיות; וכדבריו: **"בקושי אני זוכר. אז לא שתיתי כדורים. אני זוכר כל דבר שהיה. הייתי חולה ומאושפז. לא הייתי שותה כדורים פסיכיאטריים שאני יכול לא לזכור משהו. אני זוכר בוודאות. לא היה דבר כזה שהוא אמר לי יש מחדלים ובעיות. אם היה מדובר בחשבונית אחת שחסר מספר מסוים, ישר היו שולחים לו את זה והכל היה בסדר..."** (בפרוטוקול, עמ' 101 שורה 5 ואילך). בהמשך שב הנאשם וטען שאינו זוכר (שם, עמ' 102 שורה 3).

138. ב"כ המאשימה הטיח בנאשם שבכל ארבע הודעותיו הוא לא דיבר על חשד כלפי מישל, ואף כשנשאל ספציפית אם הוא חושד במישל השיב על כך בשלילה (ר' גם בפסקה 71 דלעיל). לכך הגיב

הנאשם: **"לא יכולתי לחשוד במישל אז באותו זמן. אחרי שהראו לי את הכתב יד ואת החתימה, אמרתי זה מישל. אחרי הכל. החקירה כבר היתה ואמרו לי אל תכניס את מישל. על החשבונות שהוא מדבר בכלל כל הדברים האלה היו אצל ר"ח"** (בפרוטוקול, עמ' 102 שורה 29 ואילך).

139. הנאשם נשאל של מי היו העובדים, אותם סיפק לפי הטענה למרקוס, והשיב: **"אני לא סיפקתי עובדים. חיברתי בין מרקוס לבין מישל שהיה מתעסק בעובדים. אני לא זוכר את השם שלו. בזמנו הייתי מוכר חומרים לסינמה סיטי ליד הרצליה. היו שם הרבה עובדים. אמרתי להם יש פה מישל שמספק עובדים וחיברתי ביניהם. פעם אחת אני זוכר שזאב אמר לי שהוא לא קיבל ממנו חשבונית. אז אמרתי לו אני כבר לא במפעל, תהיה בקשר עם מישל, והוא ילחץ עליו"** (בפרוטוקול, עמ' 103 שורה 3 ואילך). לאחר מכן הוסיף הנאשם כי מרקוס ידע שהוא לא זה שמספק את העובדים וכי תיווך בעניין **"פעם אחת בחיים"**.

140. הנאשם גלגל את האחריות לחשבוניות העסק שהוצאו למרקוס לפתחו של מישל, תוך שהכחיש קטגורית כי כתב אותן והוסיף כי לא מדובר בכתב ידו (בפרוטוקול, עמ' 103 שורה 15 ואילך). כשהוצגו בפני הנאשם החשבוניות הוא שוב טען שלא מדובר בכתב ידו והוא אינו מכיר אותן. הנאשם אף העלה את האפשרות כי מאן דהוא זייף את החשבוניות והוסיף כי הנהלת החשבונות אצלו היתה תקינה **"הכל היה אצלי מדויק ומשולם כמו שצריך"** - ר' בפרוטוקול, עמ' 106 שורה 12 ואילך).

141. הנאשם הכחיש ספציפית כי הוא הוציא את החשבוניות למרקוס וכשהוטחה בפניו גרסתו בת/11, בה אישר כי מרבית החשבוניות הן בכתב ידו, אמר: **"לא נכון, זה שקר"** (בפרוטוקול, עמ' 105 שורה 1). ב"כ המאשימה הטיח בנאשם גם את גרסתו בת/13, שם אישר הנאשם כי הוא מכיר את כל החשבוניות שהוצאו למרקוס, לרבות אלה שאינן בכתב ידו (ר' בפסקה 73 דלעיל), והנאשם שב והכחיש ולאחר מכן התפרץ כלפי התובע וטען שהוא משקר (שם, עמ' 105 שורה 17 ואילך).

142. כשהתובע חזר ואמר לנאשם שבחקירתו ברשות המיסים ציין שכתב חשבוניות למרקוס, הנאשם הוסיף וטען ללחצים שהופעלו עליו בחקירה: **"...זה לא הכתב שלי! אתה מנסה להכניס לי מילים בפה. לא כתוב אף מספר חשבונית בכל החקירה הזאת. הם ניהלו את החקירה הזאת בצורה לא יפה הם איימו עליי, אתה לא תגיד משהו על מישל... אם תגיד עליו משהו אתה לא תשתחרר"** (בפרוטוקול, עמ' 107 שורה 17 ואילך). עם זאת בהמשך החקירה, לשאלה ספציפית האם הוציא חשבוניות למרקוס על פועלים שסיפק חסן, הנאשם לא הכחיש את הדבר אלא אמר: **"לא זוכר"** (שם, עמ' 109 שורה 6). במקום אחר - בהתייחס לאמרת הנאשם בת/20 שלפיה הוא העביר לא"כ חשבוניות שקיבל מחסן - הנאשם אף הוסיף: **"זה היה של הפעם הראשונה, יכול שזה זה..."** (שם, עמ' 113 שורה 1).

143. עדותו של הנאשם בעניין עצם אספקת עובדים למרקוס לא היתה עקבית. הנאשם הזכיר כי תיווך בין מרקוס לבין אדם אחר, טען תחילה שאינו זוכר את שמו, אך לאחר מכן אישר כי קוראים לו **"חסן"** (בפרוטוקול, עמ' 108 שורה 18 ואילך). ב"כ המאשימה הטיח בנאשם את אמרתו כי הוא חייב לאותו חסן מיליון ₪, והנאשם השיב שזה לא נכון ודווקא מרקוס היה חייב לו (שם, שורה 26). בשלב מאוחר יותר טען הנאשם שאינו זוכר האם שילם כסף לעובדים. ב"כ המאשימה שאל אפוא את הנאשם האם ייתכן שהוא כן שילם, והנאשם השיב: **"אני לא זוכר ששילמתי, אין לי כסף לשלם על פועלים. כל חשבונית שהוצאתי שלא היה מדובר על פועלים... כשהיה מדובר בפועלים שאלתי את א"כ אם אני יכול להוציא חשבונית על פועלים ואמר שאני יכול ולרשום הכל ולהביא לו את החשבונית"**

מידית (בפרוטוקול, עמ' 109 שורה 30 ואילך). על רקע זה שאל ב"כ המאשימה את הנאשם האם א"כ ידע שהוא התעסק עם כוח אדם, והלה הוסיף: **"לא הוא לא ידע. אני שאלתי את א"כ אם אני אי פעם יוכל להוציא חשבונית על כח אדם, שאני לא סיפקתי אבל אם אני יכול להוציא דרך מישהו שסיפק והוא אמר שכן"**.

144. ב"כ המאשימה הפנה את הנאשם לאמרתו בהודעה ת/11, שלפיה הוא עדיין חייב לחסן מיליון ₪, והנאשם טען **"אמרתי שזאב חייב לו"** ולאחר מכן הוסיף: **"תראה לי בבקשה איפה זה כתוב תראה לי. (מעין בהודעה) זאב חייב לו! זה מה ששאלו אותי אמרתי זאב חייב לו. זאב אמר לי את זה שאני חייב לך כסף וכל זה אז אמרתי לו מה הקשר הוא אומר שהוא חייב גם לקבלן ואמרתי שלא אכפת לי מהקבלן..."** (בפרוטוקול, עמ' 110 שורה 21 ואילך).

145. הנאשם התייחס לנסיעתו לחו"ל, נשאל מתי נסע והשיב: **"לא זוכר כתוב שם. אני יודע שמישל היה עובד כל הזמן ואמרו לי להיזהר ממנו. אפילו גרושתי אמרה לי להיזהר ממנו"** (בפרוטוקול, עמ' 111 שורה 2 ואילך). הנאשם הוסיף וטען כי בעת שהיה בחו"ל לא היה בקשר עם אף אחד - לקוחות, ספקים או עובדים - בקשר לעסק. ב"כ המאשימה הפנה אפוא את הנאשם לאמרתו בהודעתו ת/11, שלפיה הוא היה בקשר טלפוני עם מישל ועם ולדה (ר' בפסקאות 67-68 דלעיל), והנאשם השיב: **"לא נכון, לא היה ולא נברא דבר כזה. זה היה כשהגעתי לחו"ל הייתי במצב לא בסדר... ימים קודמים הייתי בקשר עם... עם האישה שהיתה לי או גרושתי ואז הטלפון נעלם... אפילו יש לי אישור מהמשטרה שם"** (בפרוטוקול, עמ' 111 שורה 11 ואילך; האישור הנטען לא הוצג). בהמשך שב הנאשם והאשים את מישל, באומרו: **"מישל דאג גם לתשלום מע"מ ולכיס שלו ואני יודע בוודאות"** (שם, שורה 23 ואילך).

146. באשר להיכרותו עם מר מטלון, לקוח העסק, אמר הנאשם: **"מטלון? מטלון אני זוכר לא היו לי עסקאות איתו. הכרתי אותו לפני"** (בפרוטוקול, עמ' 111 שורה 31). באשר להיכרותו עם מר אבו שחאדה, לקוח נוסף, אמר הנאשם: **"לא זוכר את השם"** (שם, עמ' 112 שורה 6).

147. ב"כ המאשימה הציג בפני הנאשם מקרה של עותקי אותה חשבונית על סכומים שונים (חשבונית מס' 85 כסימונה בנספח א' לכתב האישום, בעותק של הסכום הנמוך מצוין תאריך מחודש יולי 2012 ובעותק בסכום הגבוה מחודש מאי 2012). הנאשם השיב: **"אם זה אותן מספרי חשבוניות שכתובים אותם מספרים, יכול להיות שני דברים - יכול להיות שמישהו הד[פ]יס עוד חשבונית אחת זה בזמן שלא הייתי כבר בארץ, שהייתי כבר חולה בחודש 7 לא הייתי פה. בחודש 5 כן הייתי פה. יכול להיות שהדפיס עוד פנקס או בטעות או בכוונה, שעל זה הוא (מישל - ש.א.) אמר כן עשיתי כן גנבתי כי בכור היה חייב לי כסף"** (בפרוטוקול, עמ' 113 שורה 30 ואילך).

148. ב"כ המאשימה הטיח בנאשם כי ישנה רשימה ארוכה של העתקי חשבוניות כנ"ל, כאשר רק הסכום הנמוך דווח למע"מ, והנאשם השיב: **"אדוארד קיבל ממני את הכל ומה שהיה בזמן שמישל היה פה או שזה אולי לא מישל אולי מישהו אחר, אני יודע שמישל עשה את הדברים האלה..."** (בפרוטוקול, עמ' 114 שורה 3 ואילך).

149. ב"כ המאשימה שאל את הנאשם אם הוא ערך את דוחות המע"מ של העסק לתקופה שבין חודש נובמבר 2012 לבין חודש פברואר 2013, והנאשם השיב שאינו זוכר. לאחר שב"כ המאשימה הטיח בנאשם כי בהודעתו ת/11 הוצגו לו הדוחות הנ"ל והוא אישר שערך אותם לאחר התייעצות טלפונית עם

ס"כ, השיב הנאשם: **"תראה לי איפה אמרתי את זה"** ולאחר מכן ביקש לשבת בטענה שאינו חש בטוב (בפרוטוקול, עמ' 114 שורה 12 ואילך). בהמשך טען הנאשם שלא מדובר בחתימה שלו והפנה טרונות קשות כלפי ב"כ המאשימה תוך שהוסיף: **"זה דוחות שאולי המצאת זה לא הכתב שלי בכלל"** (שם, עמ' 115 שורה 11 ואילך).

150. ב"כ המאשימה שאל את הנאשם עוד על אמרתו הנ"ל בדבר התייעצות טלפונית עם ס"כ, והטיח בו שס"כ מסר כי המשרד אינו נותן ייעוץ טלפוני. הנאשם אמר: **"הוא צודק. תראה לי על מה אתה מדבר תראה לי את הדוחות. יכול להיות שהתייעצתי עם סהר א"כ. אם הייתי צריך להתייעץ הוא היה מבקש שאשלח את החומר. בידיים שלי לא מילאתי דוחות אני גם לא יודע איך. יכול להיות שהוא שלח לי משהו למלא או לעשות. שיראה לי על איזה דוח מדובר"** (בפרוטוקול, עמ' 115 שורה 18 ואילך).

ז. דין והכרעה:

(1) כללי:

151. לאחר ששמעתי את עדויות העדים שהעידו לפניי, כמפורט לעיל, והתרשמתי מהן, עייתי במוציגים שהוגשו לפניי וקראתי ושמעתי את סיכומי באי-כוחם של הצדדים הן בכתב והן בעל-פה - אני מעדיף את גרסאות עדי התביעה על פני גרסת הנאשם; והכל בהתאם ובכפוף לאמור להלן.

152. לא מדובר בהכרעה המבוססת על התרשמות מן העדויות גרידא, אלא בהכרעה המבוססת על מכלול שלם של שיקולים ראיתיים ושיקולי היגיון ושכל ישר - בהם נדון בהמשך - והכל על רקע הוכחת הרובד החשבונאי של הפרשה דנא כאמור בפרק ג' דלעיל. עם זאת פטור במישור ההתרשמות אי-אפשר ובמישור זה ראוי לציין את הרושם הבעייתי, בלשון המעטה, שהותירה עדות הנאשם. נוכח העובדה שבסופו של דבר הנאשם בחר להעיד נכון אני להתעלם, אם גם לפני משורת הדין, מעצם העובדה שבמשך כשנה וחצי נמנע הנאשם מלהעיד וביקש לעבור סדרת בדיקות, שבסופן הוא נמצא כשיר לעמוד לדין. ואולם, משלבסוף ביקש הנאשם להעיד והדבר הותר לו, עדותו התאפיינה באמירות כלליות ומוגזמות (**"בחיים לא נגעתי בחשבונות"**), בהתחמקות מלהשיב ישירות לשאלות התובע ובאמירות תוקפניות כלפיו, וכן באמירת דבר והיפוכו בנשימה אחת ממש (למשל הטענה **"בקושי אני זוכר"** ובסמוך אליה **"אני זוכר בוודאות"**, בפסקה 137 דלעיל).

153. יתר על כן: הנאשם העלה בעדותו טענות חדשות, אותן לא העלה בארבע ההודעות שנגבו ממנו ברשות המיסים, שנראה בבירור כי הן מתפתחות ומועצמות תוך כדי מתן העדות - כגון הטענות שהעלה בעניין חתימותיו על ההודעות. כזכור, בכל מהלך המשפט ואף בעדותו הראשית של הנאשם לא הועלתה טענה באשר לחתימות הנאשם על הודעותיו. והנה, כאשר התבקש הנאשם להתייחס לחתימותיו הנ"ל בחקירתו הנגדית, בתחילה טען שהוא מתקשה בראיית אותיות (הגם שציין מדובר בחתימה דומה). ואולם, ככל שהתקדמה החקירה התכחש הנאשם לחתימותיו ואף הוסיף וטען **"לא היה ולא נברא"** בהתייחס לדברים מפורשים שמסר בחקירותיו (ר' בפסקה 134 ובפסקה 145 דלעיל).

154. באופן דומה, רק במהלך המשפט העלה הנאשם את טענותיו החמורות כלפי מישל, כאשר בעדותו הראשית הסביר הנאשם את הדבר בכך שמישל חתם על הערבות לשחרורו **"ורצו שלא אדבר על"**

מישל, כי אחר כך הוא לא יוכל לחתום (ר' בפסקה 131 דלעיל). ואולם, מעבר לחוסר הסבירות בעצם הטענה שלחוקרים היה אינטרס כלשהו בזהות האדם שיחתום על ערבות לשחרור הנאשם, יש לשים לב לכך שטענה "פושרת"-יחסית זו הלכה והועצמה, בלחץ החקירה הנגדית לטענה בדבר איומים והפחדות מצד החוקרים (ר' בפסקה 136 דלעיל). יתר על כן, הנאשם אף הפליג וטען ש"כ שוחח עמו בעת החקירות וסיפר לו כי מפעילים עליו לחץ לשקר - כאשר על פני הדברים, נוכח העובדה שהחוקרים וס"כ כלל לא נחקרו לגבי טענות מרחיקות לכת אלה, ברור שמדובר בטענות חדשות.

(2) טענות הנאשם בדבר אחריותו של מישל:

(א) חוסר סבירות הטענות נוכח העובדה שהנאשם הוא הנהנה מביצוע העבירות:

155. בבואנו לדון בטענות הנאשם, המבקשות לגלגל את האחריות לביצוע העבירות מושא כתב האישום לפתחו של מישל, ראוי להדגיש תחילה כי אף לפי גרסת הנאשם-עצמו הוא לא היה בבחינת "איש קש" של מישל. במילים אחרות, אף לפי גרסת הנאשם (גם בעדותו בבית המשפט) הוא היה בעל העסק והשולט בו, וזאת עד לאותה נקודת-זמן שבה - כך לפי גרסתו במשפט - הוא ניתק עצמו מהעסק לתקופה מסוימת בשל בעיות רפואיות ונסיעות לחו"ל.

156. נקודה זו היא מהותית ומשמעותית, משום שיש בה כדי להצביע על חוסר הסבירות הבסיסית שבטענות הנאשם שלפיהן עבירות המס מושא הפרשה דנא נעברו על-ידי מישל. כזכור, מרבית העבירות הן כאלה שתוצאתן היא **הקטנת נטל המס על העסק**, כלומר עבירות **שהנהנה היחיד מהן הוא בעל העסק**, משמע הנאשם. אין אפוא כל סבירות בטענה שמישל יבצע עבירות שהנהנה היחיד מהן הוא הנאשם; והטענה היא אף אבסורדית ממש אם נכונה טענת ההגנה הנוספת שלפיה נפל סכסוך חמור בין השניים. ברור אפוא שכל הניסיון לגלגל את האחריות לעבירות דנא לפתחו של מישל - בטענה שהוא ביצע אותן בעצמו ועל דעתו, בניגוד להנחיות הנאשם - הוא ניסיון שמעיקרו תלוי על בלימה.

157. ב"כ הנאשם העלה את האפשרות שמישל בכל זאת הרוויח משהו מביצוע (חלק) מהעבירות, וזאת בכך שמכר חשבוניות של העסק **"כדי לגזור קופונים"** (ר' בסעיף 35 לסיכומיו בכתב). ואולם, הבסיס היחיד להיפותיזה מרחיקת-לכת זו הוא בדבריו של מישל בחקירתו הנגדית שלפיהם **"הכל יכול להיות"** (ר' בפסקה 119 דלעיל), הגם שיש לציין כי לשאלה נוספת ומפורשת בעניין זיוף חשבוניות הכחיש מישל קטגורית ואף הוסיף: **"מה לזייף? מה פתאום? נראה לך שהייתי עושה דבר כזה?"** (ר' בפסקה 122 דלעיל).

158. פשיטא, כי באמירה המתריסה הנ"ל של מישל, שלפיה **"הכל יכול להיות"**, אין כדי ליתן בסיס ממש כלשהו להשערות ההגנה. מעבר לכך שההשערות אינן רלוואנטיות לחלק ניכר מהעבירות, יש להדגיש כי אין להן תימוכין בעדויות לקוחות שהעידו לפני - שרובם תיארו התנהלות מול הנאשם דווקא ואף לא הוטח בהם חשד כי מישל מכר להם, מטעמים כאלה או אחרים, חשבוניות מזויפות. בהקשר זה גם לא למותר להוסיף ולציין כי עדויות הלקוחות אודות חשבוניות העסק שהם קיבלו נתמכו גם בחומר החשבוני שהתקבל ממייצגי הלקוחות ומדיווחיהם לרשויות המס, כך שמדובר בעדויות המגובות בראיות אובייקטיביות.

159. עוד יש להדגיש כאן כי המחלוקות הכספיות בין הנאשם לבין מישל, ככל שהיו, אינן רלוואנטיות כלל

לעבירות מושא כתב האישום. כזכור, מישל טען שהלווה לנאשם הלוואה נכבדה, אותה הלה לא החזיר לו, ועל כן המשיך לעבוד אצל הנאשם על מנת להיפרע ממנו באמצעות מזומנים הנכנסים לעסק (כפי שהבהיר מישל בחקירתו הנגדית). גם אם נניח - וכמובן שבמסגרת ההליך שלפניי איני קובע כל ממצא בעניין זה - כי בדרך זו נטל מישל מהעסק כספים שאינם מגיעים לו כדון, אין לכך כל רלוואנטיות לעבירות מושא כתב האישום. יתר על כן, אין זה סביר כי אם היה בליבו של מישל נגד הנאשם, הוא היה טורח לבצע עבירות מורכבות שהנהנה מהן הוא דווקא הנאשם.

(ב) הראיות בדבר היקף העסק ושלטת הנאשם בפעילותו:

160. הראיות שהובאו לפניי מלמדות כי העסק דנא, מושא כתב האישום, הוא עסק קטן מאוד מבחינת היקף עובדיו וכי הנאשם שלט בו ביד רמה. כמסתבר אפילו מהודעות הנאשם עצמו ומעדותו בבית המשפט, הלכה למעשה עבדו בעסק באופן קבוע, בנוסף לנאשם, רק מישל וולדה, כאשר יתר העובדים היו בעיקרם שליחים/נהגים מתחלפים. אמנם לפי רישום העובדים שדווח לרשות המיסים - המצורף להודעתה של דלית - היו רשומים בעסק מספר עובדים נוספים, לרבות דלית ובעלה (הגם שכזכור דלית הכחישה רישום זה וטענה שהוא שגוי), אך כאמור בפועל דובר בעסק קטן מבחינת היקף עובדיו, כך שעל פני הדברים לא היה לנאשם כל קושי לשלוט בו.

161. לקוחות העסק שהעידו לפניי - רובם ככולם, למעט מר ינאי - תיארו התנהלות שעיקרה, אם לא כולה, נעשתה מול הנאשם, עובדה המלמדת על סגנון הניהול הריכוזי של הנאשם בהתקשרות עם הלקוחות, שעליו גם העיד מישל. בהקשר זה יש להזכיר כי בפני מר מטלון נטען כי בעת שהוא היה בקשר עם הנאשם, הלה אושפז בבית חולים, ומר מטלון השיב שכלל לא ידע שהנאשם אושפז; ובפני מר אבו שחאדה נטען שהנאשם היה בחו"ל והוא השיב שלא ידע על כך. תשובות אלה מלמדות כי גם כאשר שהה הנאשם באשפוז או בחו"ל הוא עדיין המשיך לנהל את העסק בעצמו. יתר על כן, העובדה שהנאשם נמנע מהודיע ללקוחותיו כי הוא, כביכול, מתנתק מהעסק מדברת בעד עצמה ומלמדת כשלעצמה על מופרכות הטענה בדבר התנתקות מהעסק, שהרי בפועל המשיך הנאשם לשדר עסקים כרגיל ולנהל את העסק.

162. מר אבו שחאדה העיד כי התנהלותו בהזמנת הסחורה מהעסק נעשתה כולה מול הנאשם, טלפונית. מר אבו שחאדה ציין, בהגינתו, כי הוא אינו יכול לזהות את קולו של הנאשם, אך מסר את מספר הטלפון של הנאשם. ב"כ הנאשם העלה אפוא את ההשערה כי מר אבו שחאדה דיבר עם מאן דהוא אחר. ואולם, שוב מדובר בהיפותיזה התלויה-על-בלימה, ללא כל אחיזה בראיות, לרבות גרסת הנאשם-עצמו. הנאשם עצמו לא מסר - בשום מקום - כי הוא העביר את הטלפון הנייד שלו לאדם אחר לצורך שיחות מול לקוחות, וממילא אין תוחלת לטענה.

163. כאן גם המקום לציין את הימנעות הנאשם מלהביא ראיות לתמיכה בטענותיו. כך, אם טענת הנאשם כיום היא שהוא העביר את הטלפון הנייד שלו למאן דהוא, על מנת שהלה יתנהל במקומו מול לקוחותיו, היה עליו לזמן לעדות את אותו האדם. כך, נוכח גרסת הנאשם כי הוא ניתק עצמו מעסקו, מתבקש-מאליו זימונה של הפקידה ולדה, שהיתה יכולה להעיד ולתמוך בטענת הנאשם הנ"ל, לו היה בה ממש.

164. יש להטעים, כי מעמדו המרכזי של הנאשם בניהול עסק עלה גם מעדויות נוספות, ובראשן

עדויותיהם של מייצג העסק, א"כ, ובנו ס"כ. יודגש, כי בפני שני עדים אלה כלל לא הועלתה ההיפותיזה שלפיה בשלב כלשהו מושכות ניהול העסק עברו לידי של מישל, עקב כך שהנאשם ניתק עצמו מהעסק, ואפשרות כזו אף אינה מתיישבת עם תוכן עדויותיהם. א"כ אמנם אישר כי הכיר את מישל כעובדו של הנאשם, שאף במקרים מסוימים נשלח להעביר חומר חשבוני, אך בשום מקום לא תיאר אותו כמנהל העסק או כמי שמעורב באופן אקטיבי בדיווחי העסק לרשויות המס.

165. עוד יש לציין כאן כי אין בכוחן של הראיות, אליהן הפנה ב"כ הנאשם לצורך ביסוס הטענה בדבר התנתקות הנאשם מהעסק (מרשם היציאות והכניסות לארץ ושתי תעודות רפואיות) כדי לבסס את הטענה. הנאשם אמנם יצא מהארץ, מספר פעמים, בתקופת השנים 2011-2012 (לפירוט ר' גם בסעיף 31 לסיכומי ההגנה בכתב), אך מדובר ביציאות שרובן קצרות. יציאה אחת היתה ממושכת - בין יום 31.07.12 לבין יום 11.11.12 - אך גם זו אינה ארוכה במידה שאינה מאפשרת להמשיך בניהול העסק, בפרט כאשר מדובר בנאשם שעל פי העדויות נהג להתנהל טלפונית בענייני העסק.

166. בהקשר אחרון זה יש להוסיף ולהזכיר שגם הנאשם עצמו סיפר, כי כשהיה בחו"ל הוא שמר על קשר טלפוני עם מישל ועם ולדה בענייני העסק (ר' בפסקאות 67-68 דלעיל). בנוסף, גם בתעודות בדבר אשפוז הנאשם אין כל אינדיקציה לכך כי בעת שאושפז היה הנאשם מצוי בהיעדר תפקוד, באופן שלא אפשר לו להמשיך ולשוחח טלפונית עם לקוחותיו. כאמור, עצם העובדה שהנאשם נמנע מלדווח ללקוחותיו על עצם האשפוז מלמדת אף היא על כך שהוא לא היה מעוניין להעביר את מושכות הניהול לאדם אחר אלא דווקא הקפיד להמשיך לנהל את עסקו בעצמו.

(ג) טענות הנאשם בדבר אחריותו של מישל - סיכום:

167. העולה מכל המקובץ הוא שאין כל אפשרות לקבל את גרסתו הכבושה של הנאשם בדבר אחריותו (הנטענת) של מישל, ובוודאי שאין בגרסה זו כדי לעורר ספק סביר בשאלת אשמתו של הנאשם. מכלול הראיות מלמד, באופן חד משמעי, כי הנאשם הוא זה שניהל עסקו, ביד רמה, וממילא היה האחראי על כל הדיווחים לרשויות המס, גם אם נעזר באדם כזה או אחר לצורך העברת חומר חשבוני למשרד א"כ או לצורך כתיבת חשבוניות.

168. יתר על כן, טענות ההגנה בדבר השתלטות מישל על העסק נשענות על היפותיזות עובדתיות מרחיקות לכת, שאינן מעוגנות בראיות. כידוע, הלכה היא ש"ספק סביר" משמעו ספק הגיוני, אחוז בראיות ומעוגן בעובדות המקרה העומד לדיון (ר' למשל ע"פ 5484/11 פלוני נ' מדינת ישראל (19.04.12)), בפסקה 23 לפסק הדין ובאסמכתאות המאוזכרות שם). ברור אפוא כי די אין בהעלאת השערות תיאורטיות, שאינן מעוגנות בראיות ובעדויות העדים - כגון הטענה הנ"ל, שלפיה ישנה אפשרות שמאן דהוא אחר דיבר עם לקוחות העסק באמצעות הטלפון הנייד של הנאשם - כדי לעורר ספק סביר בשאלת אשמתו של הנאשם.

(3) האישומים הספציפיים שבכתב האישום:

169. בפרק ג' כבר עמדנו על כך שהרובד החשבוני שביסוד עובדות כתב האישום הוכח כדבעי בראיות המאשימה. בנסיבות אלה - וכאשר אין לקבל את ניסיונו של הנאשם לגלגל את האחריות לעבירות לפתחו של מישל - על פני הדברים מתבקשת המסקנה בדבר אחריותו של הנאשם. לפיכך נתייחס אפוא

בקצרה לאישומים השונים שבכתב האישום, תוך התייחסות לטענות המשפטיות שהעלתה ההגנה.

(א) האישום הראשון:

170. האישום הראשון כולל כזכור שני חלקים. בהקשר לחלק הראשון באישום - דהיינו: זיוף חשבוניות בדרך של הקטנת סכומי חשבוניות ושינוי פרטי הלקוח בחשבוניות שדווחו למע"מ - הפנה ב"כ הנאשם לכך שהחשד הראשוני של החוקרים היה לקיומם של פנקסים כפולים, כאשר רק לאחר מכן הגיעו למסקנה כי מדובר ביצירת כפילות (באותו פנקס) באמצעות הצבת חוצץ בין העתקי החשבונית (אגב כך יש להעיר כי בהודעתו ת/20 הנאשם עצמו העלה את שתי האפשרויות, הגם שהכחיש אחריות - ר' בפסקה 77 דלעיל). בנסיבות אלה, כך לגישת ההגנה, הזיוף הנטען לא הוכח שכן לא נמצאו ראיות להנחת החוקרים שהנאשם השתמש בחוצץ נטען כאמור.

171. ואולם, זיוף החשבוניות מוכח, ובאופן חד משמעי, מתוך פער הרישומים שבין החשבוניות שניתנו ללקוחות לבין החשבוניות שדווחו למע"מ; כאשר כאמור החשבוניות שדווחו למע"מ היו עם פרטי לקוחות שונים וסכומים נמוכים במידה ניכרת. די בכך שהנאשם, מחד גיסא, הוציא ללקוחות חשבוניות עם פרטים מסוימים, ומאידך גיסא, העביר למע"מ חשבוניות עם פרטים אחרים (לרבות סכומים נמוכים בהרבה, באופן שהפחית משמעותית את חבות המס של העסק), כדי להוכיח את הזיוף. הטכניקה הספציפית בה השתמש הנאשם בהקשר זה - וכאמור, הוא-עצמו דיבר על שתי טכניקות אפשריות - אינה מעלה ואינה מורידה, שכן הזיוף עצמו מוכח כדבעי מעצם העובדות הנ"ל.

172. הסניגור הוסיף וטען - הן בסיכומים בכתב והן בסיכומים בעל-פה - כי הנאשם לא הואשם בכתב האישום מכוח אחריותו כמנהל, לפי הוראות סעיף 120 לחוק מע"מ, ועל כן לא ניתן להטיל עליו אחריות מכוח היותו בעל העסק ומנהלו. טענה מעניינת היא טענה זו, אך לא ניתן לקבלה משני טעמים מצטברים:

ראשית, הנאשם הוא העוסק המורשה בעסק ועל כן, מכוח הדין, הוא החייב בדיווחי המס ובתשלום המס. מדובר בחובה ישירה מכוח הדין, שאינה נגזרת מאחריות ניהולית כזו או אחרת.

שנית, סעיף 120 לחוק מע"מ עניינו באחריות שילוחית של החייב במס למעשי עבירה של עובדו או שלוחו. ואולם, בפרשה דנא אין לנו עניין באחריות שילוחית שכן אין כל ראיה כי מי מעובדיו של הנאשם ביצע עבירת מס. ודוק: גם אם במקרה מסוים ביקש הנאשם ממישל להעביר חומר חשבונאי, או למלא חשבונית, אין הדבר הופך את מישל למבצע עבירה. מבצע העבירה הוא הנאשם אשר דיווח את הדיווחים כוזבים למע"מ, גם אם הסתייע בהקשר כזה או אחר במי מעובדיו או באנשים נוספים (למשל כטענת מישל בהתייחס לדלית, בתו של הנאשם).

173. לעניין טענות ההגנה יש לציין עוד, כי אין לקבל את הטענה שלפיה קיימים פערים מהותיים בין גרסת א"כ בחקירותיו לבין עדותו בחקירה הנגדית לפניי (שנשמעה כזכור במשרדו בפרעם). בהקשר זה כבר עמדנו בהרחבה על נושא שליחת קבצי האקסל, אך יש להוסיף ולהדגיש שגם בחקירה הנגדית חזר א"כ וציין מפורשות כי אכן פנה לנאשם בעקבות אי-התאמות בדיווחים למע"מ (ר' בפסקה 33 דלעיל), וכן העיד שדיווחי משרדו (של א"כ) נעשו על יסוד חומר הנהלת החשבונות שהנאשם העביר לו בעצמו או על-ידי מי מטעמו, תוך ששלל את השערות ב"כ הנאשם לגבי טעויות עקב "בלגן" במשרדו. אכן, מעדות א"כ לפניי עולה כי לא היתה לו מודעות לעבירות שביצע הנאשם, אך דברים אלה עולים גם

מהודעותיו שנמסרו במסגרת חקירת רשות המיסים, וממילא אין בהם כדי לסייע לנאשם.

174. הנאשם הואשם באישום הראשון, על שני חלקיו, בעבירות לפי הוראות סעיף 117(ב) לחוק מע"מ, שכולן כוללות דרישה של "מטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס". עם זאת, ההלכה היא כי דרישה זו אינה דרישה להוכחת כוונה מיוחדת, כפי שמציין פרופ' א' נמדר:

בית המשפט קבע כי המילים "במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס" בסעיף 117(ב)... אינן דורשות קיומה של כוונה מיוחדת לאפשרות גרימת תוצאות ההשתמטות ממס. לפי הסעיף די בקיומו של יסוד נפשי של מודעות למעשה ולקיום הנסיבות הבלתי חוקיות, ואילו את המטרה להתחמק ממס ניתן ללמוד מהראיות הנסיבתיות וממעשים חיצוניים של הנישום (ר' אהרון נמדר, מס ערך מוסף (מהדורה חמישית, תשע"ג-2013), כרך ב' עמ' 919, והאסמכתאות המובאות שם).

175. והנה, באישום הראשון עסקין בביצוע חוזר ונשנה של מעשי דיווח על חשבוניות, בהקטנת סכומיהן (בחלק הראשון), ושל מחדלי אי-דיווח על חשבוניות (בחלק השני). זאת, בסך כולל של מאות מקרים, לאורך תקופת זמן ממושכת ובסכומים מצטברים ניכרים. מכלול נסיבות אלה, בוודאי בהצטברותן יחדיו, מלמד אפוא על התקיימות המטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס וממילא מוכיח את קיום היסוד הנפשי הנדרש בעבירות.

176. יש לציין עוד, כי האמור לעיל במישור היסוד הנפשי רלוואנטי גם לאישום השני, שאף בו מואשם הנאשם בעבירות לפי חלופות שבהוראות סעיף 117(ב) לחוק מע"מ. יתר על כן, הצטברות העבירות שבשני האישומים גם יחד מדגישה עוד, וביתר שאת, את הביצוע החוזר ונשנה של המעשים והמחדלים, לאורך תקופת זמן ממושכת ובסכומים העולים יחדיו כדי מיליוני ₪, ובכך מחזקת עוד את המסקנה המתחייבת כאמור, דהיינו: שביצוע המעשים והמחדלים היה מתוך יסוד נפשי של מטרה להתחמק או להשתמט ממס. לבסוף יש לציין, כי הצטברות הנסיבות הנ"ל - ובעיקר הביצוע השיטתי של העבירות, בסכומים ניכרים - גם מגבשת את החלופה שנסיבות המחמירות, בה מואשם הנאשם באישום הראשון.

(ב) האישום השני:

177. האישום השני עניינו בהוצאת 33 חשבוניות של העסק למרקוס ("היסודי") - בסכום כולל של 2,642,874 ₪, שהמס הגלום בהן הוא בסך 432,606 ₪ - לכאורה בגין "הספקת עובדים". בכתב האישום נטען כי מדובר בחשבוניות פיקטיביות.

178. כזכור, בגרסתו בהודעותיו אישר הנאשם כי הוא-עצמו הוציא את החשבוניות, רובן ככולן, והוסיף שהוא מכיר את כל החשבוניות - לרבות אלה שאינן בכתב ידו - ומאשר כי סיפק את הרשום בהן למרקוס (ר' בפסקה 66 דלעיל). עם זאת, מגרסת הנאשם בהודעותיו אלה עלה שבפועל הוא שימש כמעין מתווך בין מרקוס לבין קבלן בשם "חסן מנצרת", ולמעשה קיבל רק דמי תיווך על העובדים. כזכור, הנאשם טען כי כמעט ולא פגש בעובדים, לא ניהל אותם ואף לא שילם להם את שכרם. מכאן, שבגרסה זו אין כדי להועיל לנאשם - גם לא לצורך טענה שמדובר בחשבוניות "זרות" בלבד - משום שלפיה החשבוניות אינן כוזבות רק בכך שהן מציינות את העסק כמספק העובדים, אלא גם כוזבות בכך שאינן מציינות נכונה את הכנסות העסק מהעסקה (הנטענת כתיווך). יתר על כן, אם אמנם היה הנאשם בקשר מתמשך עם אותו "חסן מנצרת", אין זה סביר שאין ביכולתו לאתר את פרטיו של אותו חסן - כפי שחזר וטען בהודעותיו שיעשה - ומתבקש היה שיזמן אותו לעדות על מנת שיתמוך בגרסתו. בהקשר זה יש לציין

שגם מרקוס, שניסה לסייע לנאשם ולתמוך בגרסתו, ציין בהודעותיו שלגבי "החסן הזה" אינו יודע כיצד להגיב (ר' בפסקה 94 דלעיל).

179. בעדותו בבית המשפט שינה הנאשם את גרסתו והתכחש קטיגורית לעצם הוצאת החשבוניות למרקוס, גלגל את האחריות לכך לפתחו של מישל ואף העלה את האפשרות שהחשבוניות זויפו (ר' בפסקה 140 דלעיל). ואולם, על פני הדברים ברור כי מדובר בגרסה כבושה, חסרת משקל, שכן היא אפילו לא הוטחה במרקוס שחזר וטען כי מדובר בחשבוניות לגיטימיות. יש להזכיר, בהקשר זה, כי הנאשם לא היה עקבי בהכחשתו הנ"ל ובהמשך החקירה הנגדית, לשאלה ספציפית אם הוציא חשבוניות למרקוס בגין עובדים שסיפק חסן, אמר הנאשם **"לא זוכר"** ובמקום אחר לא שלל את האפשרות כי ב**"פעם הראשונה"** אמנם הוציא חשבונית (ר' בפסקה 142 דלעיל).

180. בגרסה הכבושה שהעלה הנאשם בהקשר זה בעדותו בבית המשפט, אין אפוא כל ממשות ולא ניתן לקבל אותה. לפיכך נותרת הגרסה שמסר הנאשם בחקירותיו, שמעבר לכך שיש בה כדי לאשר כי עסקין בחשבוניות כוזבות היא מעוררת תמיהות ממשיות לגבי השאלה אם היתה כלל עסקת-אמת הנוגעת לכוח אדם בין הנאשם לבין מרקוס. אכן, הסיפור על "חסן מנצרת" מעורר כשלעצמו תמיהות חריפות, וזאת החל מהעובדה שהנאשם לא הצליח לאתר את פרטיו של אותו חסן, עבור בעובדה שהתיאור היחיד שנתן הנאשם לגביו הוא תיאור גנרי של גבר **"שחום גדול שיער קצוץ שחור"**, וכלה בגרסאותיהם של מרקוס ושעשוע, שאין מתיישבות עם גרסת הנאשם. הוסף לכך את העובדה שמדובר בחשבוניות הנראות כלקיות על פניהן, ובכל אלה יש להוביל, לכאורה, למסקנה כי מאחורי החשבוניות לא עמדה כל עסקת אמת.

181. לעניין הליקויים שנפלו בחשבוניות דנא (מושא האישום השני) יש להזכיר כי עמדנו על כך שהפרטים שנרשמו בהן הם כלליים וחסרים, ומכאן שאינם עולים בקנה אחד עם דרישות הדין לגבי הפרטים שיש לציין בחשבונית מס (לפי סעיף 9(א) להוראות מס הכנסה (ניהול פנקסי חשבוניות), תשל"ג-1973). במסגרת ההתייחסות לעדותו של מרקוס עמדנו, לשם דוגמא, על חשבונית מס' 44035 הנושאת תאריך 20.02.13, שכל שנכתב בה הוא: **"כוח אדם 26 ימים"** וסכום של ₪ 125,000 (בצירוף מע"מ). פשיטא כי מדובר בכיתוב סתמי ממש, שכן לא ניתן ללמוד ממנו ולו פרטי-יסוד אודות השירות שנטען בחשבונית כי סופק או אופן חישוב עלותו. מדובר אמנם בפגמים צורניים גרידא, שעל כן משמעותם הראייתית בהקשר דנא היא מוגבלת, אך יש בהם כדי להצטרף ליתר הראיות ובכך לתמוך במסקנה שמדובר בחשבוניות שפרטיותן כוזבים (ר' והשווה ת"פ 54026-09-12 **מדינת ישראל נ' אדרי ואח'** (07.07.16), בפסקה 152 ואילך להכרעת הדין).

182. מכל מקום, כך או כך, וגם אם בכל זאת עמדה עסקה כלשהי ביסוד החשבוניות מושא האישום השני, ברור מעבר לכל ספק סביר כי פרטי החשבוניות הם כוזבים ואינם מתארים את עסקת האמת שעמדה - אם בכלל - ביסודן. מכאן, שהתקיימה בהקשר זה החלופה הקבועה בהוראות סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ, בה הואשם הנאשם באישום השני, שכן הנאשם במעשיו באישום זה **"הוציא חשבונית מס או מסמך הנחזה כחשבונית מס, מבלי שעשה או התחייב לעשות עסקה שלגביה הוציא את החשבונית או את המסמך האמור"**.

183. האישום השלישי עניינו בדרישת תשומות בהיעדר מסמכים, וזאת במסגרת דוחות המע"מ של העסק שהוגשו בין חודש יולי 2012 לבין חודש פברואר 2013 (בעובדות כתב האישום צוינו בנפרד התקופות שבשנת 2012 ובשנת 2013). כאמור בעובדות האישום השלישי, מדובר בדרישת תשומות בהיעדר מסמכים בסך מצטבר העולה על 1.5 מיליון ₪.
184. באשר להגשת דוחות המע"מ של העסק בתקופת האישום השלישי הודה הנאשם, בחקירתו ברשות המיסים, בהגשת מקצת הדוחות - דהיינו: בהגשת הדוחות בתקופה שבין חודש נובמבר 2012 לבין חודש פברואר 2013 - שאותם לדבריו מילא לאחר שהתייעץ טלפונית עם ס"כ (טענה שכזכור הוכחה נמרצות על-ידי ס"כ). להבדיל, במסגרת עדותו בבית המשפט התכחש הנאשם למכלול הדוחות לתקופה הנ"ל, כמו גם לגרסתו בחקירתו, והכל בנסיבות תמוהות למדי. ב"כ הנאשם הוסיף וטען, בסיכומיו, כי בהתייחס למרבית התקופה מושא האישום השלישי - בין יום 31.07.12 לבין יום 11.11.12 - שהה הנאשם בחו"ל ועל כן, כך לדידו, לא ניתן להאשים את הנאשם בעבירות הנובעות מהגשת הדוחות.
185. עמדנו כבר על הוכחת הרובד החשבונאי לגבי כלל כתב האישום, על כל אישומיו, ואין צורך לחזור כאן על הדברים. בנוסף, בעובדה שהנאשם שהה בחו"ל במשך קצת למעלה משלושה חודשים במהלך תקופת האישום השלישי אין כדי לפטרו מאחריותו. כאמור, הנאשם הוא החייב במס והחובה להגשת הדוחות חלה עליו באופן אישי וישיר. לכן, גם אם הנאשם הסתייע במאן דהוא כזה או אחר לצורך מילוי חלק מהדוחות והגשתם - וכבר עמדנו על הראיות המצביעות על כך שהנאשם עמד בקשר טלפוני עם עסקו, וזאת הן בעדויות לקוחות העסק, הן בעדותו של מישל והן בגרסת הנאשם-עצמו בחקירותיו - הרי שאין בכך כדי לשלול את אחריותו האישית.
186. עם זאת, כל האמור לעיל מתייחס למישור היסוד העובדתי באישום זה (האישום השלישי), שביצועו על-ידי הנאשם הוכח אפוא כדבעי. ואולם, לצורך הרשעת הנאשם בעבירות שבהן הוא הואשם - בכל כתב האישום, כולל אישום זה - נדרשת גם הוכחת התקיימות יסוד נפשי של מטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס, ובמישור זה מתעורר ספק סביר בשאלת אשמתו של הנאשם.
187. במה דברים אמורים. הדוחות הרלוואנטיים לאישום השלישי הוגשו למע"מ לאחר סיום ייצוג העסק על-ידי משרד א"כ ועיון בהם מלמד כי מדובר בדוחות שמולאו ברישול רב, עם טעויות גסות ממש. על פני הדברים, מדובר בדוחות הנחזים להיראות כדוחות שנערכו על-ידי "אדם שלא מבין הנה"ח", כדבריו של א"כ. גם תשומות הציוד הגבוהות שנרשמו בדוחות אלה נראות על פניהן כשגויות, וגם בהקשר זה יש משקל לדברים שאמר א"כ במסגרת חקירתו ברשות המיסים (ר' בפסקה 27 דלעיל).
188. לא ניתן אפוא לשלול את האפשרות כי הדיווחים השגויים דנא - דהיינו: הדיווחים הכלולים בדוחות המע"מ מושא האישום השלישי - יסודם בטעויות טכניות הנובעות מאי-הבנת המאטריה מושא הדוחות, כפי שטען הנאשם בחקירתו ברשות המיסים. מכך נובע כי מתעורר ספק סביר בכל הקשור לשאלת התקיימות היסוד הנפשי, הנדרש להרשעת הנאשם בעבירות שבגין הוא הואשם באישום זה, בפרט כאשר מדובר בעבירות שהיסוד הנפשי הנדרש בהן כולל רכיב של "מטרה". מספק זה זכאי כמובן הנאשם ליהנות ועל כן דינו הוא לזיכוי מהאישום השלישי.

ח. סוף דבר:

189. העולה מכל המקובץ הוא כי עובדות האישום הראשון והאישום השני הוכחו לפניי כדבעי, במידה

הנדרשת במשפט פלילי, וזאת הן במישור היסוד העובדתי והן במישור היסוד הנפשי. אשר על כן אני מרשיע את הנאשם בעבירות שבהן הוא הואשם באישומים אלה, כמפורט ברישא להכרעת הדין.

להבדיל, בהקשר לאישום השלישי מתעורר ספק סביר באשר להוכחת היסוד הנפשי, הנדרש לצורך הרשעת הנאשם בביצוע העבירות שבהן הוא הואשם באישום זה. מספק זה זכאי הנאשם ליהנות ועל כן אני מורה על זיכוי מהעבירות שבהן הואשם באישום השלישי.

ניתנה היום, כ"ט סיוון תשע"ט, 02 יולי 2019, במעמד הצדדים.

[1] כהערה טכנית יש לציין כי ההדגשות בכל הציטוטים שבהכרעת דין זו **אינן** מופיעות במקור והן תוספות של הח"מ. התוספות בסוגריים מרובעים, בתוך ציטוטים, באות ללמד על תיקון טעויות הקלדה. עוד יש לציין, בהיבט הטכני, כי **נפלה תקלה במספור עמודי הפרוטוקול** ועקב כך נוצרה כפילות במספור עמ' 42-77.